

KALEJDOSZKÓP

„Nincs más haza, csak az anyanyelv...”

(Márai Sándor)

KALEIDOSCOPE

Manet: Olvasó lány a kertben—Woman reading in the garden

Available on the
App Store

ANDROID APP ON
Google play

THE LARGEST HUNGARIAN CANADIAN
COMMUNITY ADVERTISING NETWORK

416-638-3431

DOWNLOAD FREE APPLICATIONS
www.corvinadirectory.ca

Mobile application

iPhone / iPad / Android

Always in your hand

Always up-to-date

Prompt dialing from application

Easy to save phone numbers

Increase your ad's value with logo,
short video of your business

Established 1958

416-596-0297
toms-place.com

190 Baldwin St.
Kensington Market
Just west of Spadina

M-W 10-6

Th-F 10-7

Sat 9-6

Sun 12-5

Tom's Place

Tom's Place and the Mihalik family have strong Hungarian roots but at the same time are very proud Canadians. Pictured above is Tom Mihalik, with his son Tom Jr., both ready to serve you at Tom's Place. Established in 1958, Tom's Place now offers the biggest selection of suits in North America, all at great prices.

Please visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.
Conveniently located in Kensington Market.

*Designer
Men's & Women's
Clothing for
Over 50 Years*

facebook.com/TomsPlaceTO

SZERKESZTŐI GONDOLATOK HELYETT

RADNÓTI MIKLÓS: JÚLIUS

Ilyen hőség sem volt itt már régen,
mesélik, még a vaj is elalélt
és olvadni készült lenn a jégen
ma délelőtt még s most beborult. Már
aprót söpör a ház előtt a szél
s körül minden figyelmesen föláll

a tolongó porban s záport remél.
A nyugágy háta is hassá dagad
és elszakad a szárító kötél.
Két ing repül el róla, két madár,
utána kap a szolga kerítés
és csúnya szájjal szitkot kiabál.

Mindent elhord a szél s a kert haját
hosszú ujjakkal, hosszan húzza ki
és a hasaló kerten úgy fut át,
hogy villámlik sarkának friss nyomán
s a vastaglábú dörgés léptitől
kék foltokat mutogat a homály.

Sűrű szagok csúszkálnak szét elébb,
a felhő később érkezik, köszön
s a száját nagyratató kertbe lép.
Körültekint ott, pislant komolyan,
villogó zápor zuhan belőle
és mint hulló szög, a csöppje olyan.

/Elállt az eső s a szűk csatornán
víz zúg. Visszatér és hajladozva
jár a gyöngye fény a fa ormán./

Kéziratokat és más, közlésre szánt anyagot csak elektronikus postán fogadunk el.

Dancs Rózsa

TERJESSZE LAPUNKAT!

MŰVELTSÉGE GAZDAGODIK, HA
AZ ÉSZAK-AMERIKAI MAGYAR
DIASZPÓRA EGYETLEN,
KÉTNYELVŰ,
SZERVÁTIUSZ JENŐ-DÍJJAL
KITŰNTETETT KULTURÁLIS
FOLYÓIRATÁT OLVASSA!

A folyóiratban megjelenő írások tartalmáért kizárólag
a szerzők felelősek.

We accept manuscripts, pictures, etc. by e-mail only.

The opinion expressed in this publication are
not necessarily those of the publisher.

TARTALOMBÓL - CONTENTS

Dr. Pordány László beszéde Torontóban a Nemzeti Összetartozás Napján	4
Weöres Sándor: Estharang, Majomország - Monkeyland	8
Sütő András: Istenem, mit csinál most az a gyermek?	10
In Memoriam Kiss Dénes (1936 - 2013)	
Kiss Dénes: Velünk vagy ellenünk (vers)	11
Jékely Zoltán: Kalotaszegi elégia (vers)	12
Zoltán Jékely: Kalotaszeg Elegy (poem, translated by Frank Veszely)	15
Jékely Zoltán költészete	16
Jékely Zoltán: Farkaskaland (elbeszélés)	17
Dancs Rózsa: Ha csak öt percig	20
Dobos Marianne: Jambusokból szótt szemfödél	21
Veszely Ferenc: Körképet festek Dobos Mariannának	22
Frank Veszely: Hell's Panorama - to Marianne Dobos	22
Marianne Dobos: A Shroud Woven of Iambus	23
Flender Gyöngyi: Magyar taxis torontói utakon	24
Gárdonyi Géza: A hortobágyi orgona	26
Keller Péter - Beszéd a gárdonyi szoboravatáson	28
Kálmán László: Smithsonian Folklife Festival...	29
Varga Gabriella: Pitti Katalin ünnepi koncertet adott a százéves ditrói Jézus Szent Szíve Templomban	30
Szigeti Miklós: Csodagyógyszer magányosodás ellen	32
Sajgó Szabolcs: Isten vigye végbe a jót, amit elkezdett bennetek	36
Sajgó Szabolcs: legion 2 (vers)	36
Weöres Sándor: Fű, fa, füst (vers)	37

KALEIDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$65.00/year; Foreign: US\$75.00/year

Publisher: **Kaleidoscope Publishing**

Elnök - **Telch György-George** - President

Főszerkesztő - **Telch-Dancs Rózsa** - Editor-in-Chief

Szerkesztés, fordítás - **Turóczy Tamás** - Editor, Translator

Terjesztés - **Turóczy Katalin** - Subscription

Munkatársak:

Bácsalmási István, Kaslik Péter,

Miska János, Sándor Mary, Veszely Ferenc

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416-491-4631; Fax: 416-491-9661

E-mail: **rozsadancs@yahoo.ca**

Copyright © Kaleidoscope Publishing

*No part of this publication may be reproduced by electronic means,
photocopying or otherwise, without written permission from the
publisher, excepting brief quotes for the purpose of review*

***KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy
Lexikona helyesírását követi**

DR. PORDÁNY LÁSZLÓ BESZÉDE TORONTÓBAN A NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJÁN

Tisztelt Honfitársaim!

Bevezetőül hadd idézzek az Alaptörvény Preambulumából, vagyis az előszóból:

„Mi, a Magyar Országgyűlés tagjai, azok, akik hiszünk abban, hogy Isten a történelem ura, hazánkért és a magyar nemzet egészéért, az Alkotmányban rögzített felelősségünk jegyében, a magyarság egyik legnagyobb történelmi tragédiájára, a történelmi Magyarországot szétdaraboló, s a magyar nemzetet több állam fennhatósága alá szorító, 1920. június 4-én aláírt békediktátumra emlékezünk.”

3. §

„A Magyar Országgyűlés kinyilvánítja, hogy a több állam fennhatósága alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek.”

4. §

„A Magyar Országgyűlés kötelességének tekinti arra inteni a nemzet ma élő tagjait és a jövődö nemzedékeket, hogy a trianoni békediktátum okozta nemzeti tragédiára mindörökké emlékezve, az elmúlt kilencven esztendő küzdelmeiben az összefogás példáiból, a nemzeti megújulás eredményeiből erőt merítve, a nemzeti összetartozás erősítésén munkálkodjanak.”

Tisztelt Honfitársaim!

Három éve, hogy itt álltam önök előtt, azaz nem pontosan itt és nem is teljesen önök előtt; nem tudom, mennyien lehetnek most jelen az akkoriak közül és valóban nem itt, hanem a Magyar Központban emlékeztünk Trianon 90. évfordulójára.

Azóta sok víz folyt le a Dunán, sok minden történt a torontói magyarság életében, és bizony nem mindegyik örvendetes. Azt is mondhatnám, az egyik szemem sír, és még jó, ha a másik nevet.

Ott álltam az utca másik oldalán, amikor éppen egy hatalmas daruval verték porrá a hajdani patinás épületet, amit Magyarországon hosszú évtizedekig a legnagyobb (és persze a legjobb és legszebb) nyugati magyar központként ismertünk. Ma már csak emlék, és ha nem történik sürgősen valami, azzá válik a tagság is. Ezek a szomorú fejlemények.

De másrészt él és virágzik Torontóban a katolikus magyar közösség Szabolcs Atya vezetésével, és virágzik a református gyülekezet is; ezért nevet a másik szemem. Meg azért is, mert végre országos szervezete van a kanadai magyarságnak, amióta megalakult a KMOSZ, a Kanadai Magyarok Országos Szövetsége, melyet 65 szervezet alapított tavaly, az ország egész területén. Azt hallom, napirenden van az egyéni tagság is. Még várjuk az igazi kibontakozást, de – ahogy Pesten mondani szokás – egyfajta csalhatatlan jele máris van annak, hogy megkezdte és jól végzi a munkáját, merthogy ti. máris vehemensen támadják; úgy látszik, néhányan nehezen viselik a magyar összefogást.

Azonban térjek Trianonra, amiért összejöttünk itt ma mindannyian.

Trianon, mint tudják, eredetileg és ma is egy palota neve Franciaországban, a Párizs melletti Versaille-ban, ahol az első világháború után a győztes hatalmak és csatlósai összejöttek Európa térképének átrajzolására. Hogy megbüntessék ellenségeiket, akik a vesztes oldalon végezték a háborút, mint például Németország és Magyarország.

A diktátumokat, melyekkel a veszteseket sújtották, úgy hívták: békeszerződések. Azt az országot pedig, amelyet az összes között messze a legsúlyosabban büntették, úgy hívják: Magyarország. Nem is egyszerűen az történt, hogy, mint mondták, területet veszítettünk és embereket veszítettünk, sokkal rosszabb ennél: az 1000 éves magyar királyságot szó szerint földarabolták, darabjaira szedték. Mi sem mutatja ezt jobban, mint az, hogy a velünk szemben nyertes szomszéd országok között van olyan is, amelyik egymagában nagyobb területet kapott a magyar királyságból, mint ami a megcsonkított Magyarországból egyáltalán megmaradt.

Ennek a szégyenletes cselekedetnek a megpecsételése, azaz dokumentumainak aláírására gyűltek össze 1920. június 4-én Trianon-ban, és így vált egy épület neve a tragédia jelképévé egy egész nemzet számára.

Trianoni békeszerződésről beszélnek ma is, de Trianon a világtörténelem legigazságtalanabb szerződése volt, így békéről nem érdemes beszélni. Bármennyire is így nevezték és nevezik, Trianon valójában két okból sem békeszerződés. Először is, nem szerződés. Álnok és megtévesztő kifejezésről van szó, a szerződések ugyanis tárgyalások eredményeképpen születnek, ilyenről azonban szó

sem volt Párizsban. A magyar küldöttséggel szóba sem álltak, még a fizikai mozgását is megakadályozták Versailles-ban; tagjait hadifoglyokként kezelték.

Az úgynevezett szerződés a valóságban diktátum volt. Apponyi grófnak, a magyar delegáció vezetőjének a legvégén megengedték, hogy elmondja a magyar ellenérveket, amit a gróf meg is tett, elegánsan, három nyelven, lenyűgözően és vitathatatlan érveléssel, csak éppen nem figyelt rá senki, mert már eleve minden el volt döntve.

Másodszor, a békéhez sem volt semmi köze a trianoni döntésnek. Amit elért, az lényegében annyi volt, hogy – a rengeteg emberi szenvedésen túl – elvetette a majdani második világháború magvait.

Vessünk rövid pillantást arra, hogy tényszerűen mi történt, hogy fölfrissítsük emlékezetünket és néhány adattal szolgáljak azoknak, akik kevésbé ismerik a történetet. A közelmúltban jelent meg egy könyv Lakiteleken, Lezsák Sándor kiadásában, amelyik röviden és velősen összegzi a lényegét, ebből idéznék néhány mondat erejéig. Angolul van, ezért igyekszem lassan mondani, hogy az angolt esetleg még most tanulók is jól tudják követni.

„The area of the Hungarian Kingdom was 325,000 square kilometers. After the unravelling of the country in Trianon, what remained of the territory was 28% of the original, while the population was reduced to one third. But even if we take only „Hungary proper” (the Kingdom without Croatia), the figures we get are cruel enough: this territory was 283 thousand square kilometers. Compare to the 93 thousand, to which it was reduced, and which it is now. In terms of its population of 18 million, more than 10 million found themselves in foreign countries overnight, without making a move. Among them Hungarians – over 2 million – became at a stroke of a pen citizens of Romania. Nearly one million Hungarians were compelled to live in Slovakia – the new name of northern Hungary and the eastern part of a hastily fabricated Czechoslovakia – while half a million Hungarians were added to another new state, later named Yugoslavia – and these are only some of the most striking figures. Almost 100 % of our gold and silver mines were lost, most our woods, oil, gas and water power was gone. We lost more than 80% of our iron and coal reserves. The possibility of river control ceased to exist, our main railroad lines were disconnected. The economic and commercial life of Hungary was paralysed. Further, the borders of the remaining country became totally defenceless in the

middle of a hostile ring at the bottom of the Carpathian Basin.

This much, and no more is what a nation can bear – one would believe.

Well, wrong.

Article 232 of the peace treaty deprives of their properties all those who in their new legal situation, are not willing to become Serbs or Romanians or Slovaks, but insist on their Hungarian nationality and identity. And this is still not the end of the list.

At the time of the Trianon procedure, a communist dictatorship was raging in the remaining part of the country, called („Tanácsköztársaság”) Then, the Romanian army ransacked Budapest and most of Hungary. Furthermore, the Trianon peace treaty forced the country to pay war damage compensation. To top it all, there began a huge influx of refugees from the annexed territories who had to be given shelter.”

És valóban, megindult a menekültáradat a megmaradt ország belseje felé. Mintegy 200 ezren érkeztek Erdélyből, 100 ezren a Felvidékről, 100 ezren a Délvidékről, és jöttek máshonnan is. A már egyébként is lerongyolódott országnak így fél millió nincstelen földönfutót kellett hirtelen befogadnia és kezdetben eltartani, hiszen vagyonukat hátrahagyva, maguk is lerongyolódva érkeztek.

Van még egy rövid idézetem. A Magyar Távirati Iroda közleményt adott ki a diktátum aláírásának napján. Ebből idézek:

Az MTI jelenti Párizsból 1920. június 4-én.

„A magyar békeszerződést ma délután 4 óra 30 perckor aláírták. A budapesti templomokban ma délelőtt megkondultak a harangok, a gyártelepek megszólaltatták szirénáikat, és a borzongós, őszi levegőben tovahömpölygő szomorú hanghullámok a nemzeti összeomlás fájdalmas gyászát jelezték: aláírták Trianonban a magyar meghatalmazottak a békeokmányt.

Ma tehát elszakították a ragyogó magyar városokat, a kincses Kolozsvárt, a Rákócziak Kassáját, a koronázó Pozsonyt, a szorgos Temesvárt, a vértanúk városát, Aradot, és a többieket. (De folytatható a sor, teszem hozzá: Szabadka, Zenta, Újvidék, az összes székely város, és így tovább.) Ma hazátlanná tették véreink közül több millió hű és becsületes embert, és béklyót raktak dolgos két kezükre. És a világ urai ma azt hiszik, hogy befejezték művüket, hogy kifosztva, kirabolva, elvérezve és megcsonkítva már csak egy papírlapot kell ránk borítaniuk szemfedőnek...”

Dr. Pordány László

És Magyarország mégis talpra állt. Méghozzá igen gyorsan, gyorsabban, mint például Németország. A szorgalmas, becsületes magyar nép áldozatkészségével és nagy nemzeti vezetőivel, mint többek között Bethlen István miniszterelnök.

A két háború között a politika és a közgondolkodás egyaránt minden idegszálával a revíziót szolgálta, nem volt olyan párt, amely kivétel lett volna; ez a baloldalra és a jobboldalra egyaránt érvényes. A magyarlakta területek visszaszerzése lényegében meg is történt. Az ország visszaszerzésének állomásai a következők:

1938 – I. bécsi döntés, a Felvidék magyarlakta részének visszatérése. Hozzáteszem, ez volt az etnikai és minden szempontból legigazságosabb döntés.

1939 – harc nélkül visszaszereltük Kárpátalját.
1940 – II. bécsi döntés – Észak-Erdély visszatérése Kolozsvárral, Kalotaszeggel és a Székelyfölddel.

Ünnepségek a városokban, leírhatatlan öröm Kolozsvárt, és végig mindenütt, ahol a bevonuló magyar csapatok elvonulnak egészen Szovátáig.

1941 – délvidéki bevonulás (igaz, vitatható előzményekkel és körülményekkel.)

Tragédia, hogy végül a II. világháború után mindent ismét elvesztettünk, mert a későbbi legyőzöttekkel szövettünk. Sőt, további csonkítások érték Magyarországot. Pozsony alatt például újabb három, szintiszta magyar faluról kellett lemondanunk.

Feszty Dániel

Telch György

Németh Jósi

Guczon Gerzson

Akik az ünnepi műsort bemutatták

Generációk nőttek föl teljes tudatlanságban, melynek tagjai azt sem tudták, hogy a határok túlsó oldalán is magyarok élnek. Mindez máig meglévő sebet ütött a nemzeti tudaton.

És mi történt azóta és hol tartunk ma?

Az összes elszakított területen az elnyomás, az asszimiláció, az elvándorlás és a menekülés következtében a magyarság legalább felére, vagy annál is kevesebbre csökkent. A Felvidéken, mint a legutóbbi népszámlálás mutatja, átléptük a legújabb lélektani határt: fél millió alá csökkent a magyarság száma, legalábbis a hivatalos szlovák számok szerint. Márai Sándor hajdan büszke magyar polgárvárosában, Kassán már a 10%-ot sem érjük el. Erdélyben talán másfél millióan sem vagyunk; a hajdani magyar többségű Kolozsvár 20% alatt, és legújabban Marosvásárhely is elveszítette magyar többségét. A Délvidéken már negyedmillióra zsugorodott a magyarság száma, és az egykor színmagyar Szabadka sem magyar többségű város.

Mi lehet a teendő?

Mindazok számára, akik a magyar nemzet megmaradásában gondolkoznak, csak egy dolog lehet a legfontosabb: a fogyás lehetőség szerinti megállítása, nemcsak az elveszett területeken, hanem másutt mindenütt, beleértve a mai Magyarországot. Sok és sokféle eszköze és lehetősége van ennek. Közéjük tartozik az elszakított területek magyar nemzetrészeinek összefogása egymással, az anyaországgal és a nyugati magyarsággal egyaránt. Többek között ugyanezt célozza az állampolgárság fölvetelének megkönnyítése is, a honosítás, amivel itt Kanadában is már több mint ezren éltek. Sokan itt vannak ma közöttünk, és a folyamat megy tovább.

Végül azokhoz szeretnék egy szót szólni – otthon sajnos sokan és ráadásul néhányan itt is vannak – akik úgy gondolják, hogy Trianon már régen túlhaladott probléma, felejtsük el, a történelem lomtárába tartozik, hagyjuk a magyarkodást, ne nosztalgiazzunk, ne bántsuk úgymond szomszédaink vagy mások érzékenységét. Nem érdemes Trianonnal foglalkozni.

Mélysegesen tévednek.

Értse meg mindenki, hogy nemcsak területekről van szó, hanem emberekről, méghozzá a trianoni generáció utódainak révén élő emberekről, akik megélték és élik ma is – a legtöbben a bölcsőtől a sírig – a kisebbségi lét keserveit. Vagyis Trianon közvetlen következményeit. Tehát egyáltalán nem csak a múltról beszélünk – Trianon élő probléma ma is.

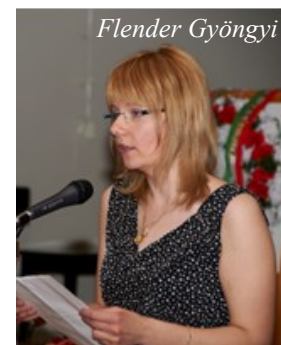
Budai Izabella és Szigeti Máté fuvolaművészek

Mindannyiunk felelőssége most és a jövőben, hogy ezt a problémát az összes lehetőséget kihasználva igyekezzünk oldani, mert csak így lehet közös jövőnk. Van, és lesz is tehát tennivalónk, melynek ha megfelelünk, akkor bárhol éljünk is, lesz szebb és boldogabb magyar jövő.

Nem vagyunk magunkra hagyatkozva. Végre van egy nemzeti kormányunk, amely nem ellenünk, hanem értünk tevékenykedik, és állampolgárrá fogad minden magyart. Kérem, és aki teheti, kérje Isten áldását erre a kormányra, a most éppen 50 éves Orbán Viktorra és a sokat szenvedett Magyarországra, a várva várt nemzeti fölemelkedés jegyében és ígéretében.

Kálmán László

Flender Gyöngyi

Vaski Gábor

Fischer Rita

100 ÉVE SZÜLETETT WEÖRES SÁNDOR

WEÖRES SÁNDOR:

ESTHARANG

Árnyék-inda szövődik a tájra.
Hazatér az ég piros bikája.
Tüzes ködben sétál le a lejtőn,
megpihen egy aranszélű felhőn.

Sötét dombok bivalyként hevernek,
minden torony egy-egy őrző gyermek.
Kis harangok keveredő vére
rácsordul a házak tetejére.

Itt is, ott is kigyullad a csillag.
Faluvégen csacsifogat ballag.
Karcosú, szálas jegenyék homályán
szeretőjét várja a cigánylány.

Kövér csibor mozog a patakban,
alkonypírből csipkét ver a habban.
Csöndes a kert, még szellő se fut ma,
lelapul a lusta füst az utra.

De az erdőn fagyos vihar éled,
fellegekből épít hegyvidéket.
Messzi szélvész üzeni csatáját,
tépázza az alkony bóbítáját.

WEÖRES SÁNDOR

MAJOMORSZÁG

Hej de messze majomország,
ott terem majomkenyér,
majomablak majomrácsán
majomnótát ráz a szél.

Majomtéren, majomréten
majomhősök küzdenek,
majomszanatóriumban
sírnak majombetegek.

Majomtanártól majomlány
majomábécét tanul,
gaz majom a majombörtönt
rúgja irgalmatlanul.

Megépül a majommalom,
lesz sok majommajonéz,
győzve győz a győzhetetlen
győzedelmes majomész.

Majompóznán majomkirály
majomnyelven szónokol,
egyiké majommennország,
másiké majompokol.

Makákó, gorilla, csimpánz,
pávián, orángután,
mind majomújságot olvas
majomvacsora után.

Majomvacsoraemléktől
zúg a majomreterát,
majombakák menetelnek,
jobbra át és balra át.

Rémületes majomarcot
vágnek majomkatonák,
majomkézben majomfegyver,
a majmoké a világ.

A Hungarian child is typically introduced to the poems of **Sándor Weöres** (1913-1989)... This extremely prolific and virtuoso poet wrote many poems for children, and many more that sound like children's poems but are equally appreciated by adults, ... absurd and nonsensical, playful and innocent in tone, yet deadly serious. Distance from, and yet a ruthlessly precise description of, all things human; serenity and satire at the same time - these are the features that make Weöres's poems so loveable and elevating. Even if you don't understand Hungarian, listen to the poet's own reading of "**Monkeyland**", to get a sense of the elfish being of this outstanding and unique poet.

SÁNDOR WEÖRES

MONKEYLAND

Oh for far-off monkeyland,
ripe monkeybread on baobabs,
and the wind strums out monkeytunes
from monkeywindow monkeybars.

Monkeyheroes rise and fight
in monkeyfield and monkeysquare,
And monkeysanatoriums
have monkeypatients crying there.

Monkeygirl monkeytaught
masters monkeyalphabet,
evil monkey pounds his thrawn
feet in monkeyprison yet.

Monkeymill is nearly made,
miles of monkeymayonnaise,

winningly unwinnable
winning monkeymind wins praise.

Monkeyking on monkeypole
harangues the crowd in monkeytongue,
monkeyheaven comes to some,
monkeyhell for those undone.

Macaque, gorilla, chimpanzee,
baboon, orangutan, each beast
reads his monkeynewssheet at
the end of each twilight repast.

With monkeysupper memories
the monkeyouthouse rumbles, hums,
monkeyswaddies start to march,
right turn, left turn, shoulder arms -

monkeymilitary fright
reflected in each monkeyface,
with monkeygun in monkeyfist
the monkeys' world the world we face.

Translated by: Edwin Morgan

Az 50 éves The Coffee Mill teraszán

2013. augusztus 10. d. u. 5 órakor

szereettel várunk mindenkit egy kellemes délutáni találkozóra, amelyen egy fiatal szerző, **Kurucz Dániel** könyvének a bemutatójára kerül sor, és találkozhatunk a Kárpát-medencei Összmagyar Nemzeti Diákbajnokságot szervező **Aranycsapat** Alapítvány képviselőivel

SÜTŐ ANDRÁS

ISTENEM, MIT CSINÁL MOST AZ A GYERMEK?

Örökmécses lobogjon egy hunyorításnyival vidámabban!

A pusztá csodálkozáson felül tünődésre készített volt Kolumbusz roppant világának Rációja és még mindig oly nagyon templomos természete; villanygombos rendje és hangyabolykáosza; a bioszférát elborító technoszféra tökéletes működése; a hatalommal tegeződő polgár önérzete - hé, te, Jimmy! - és alázata a Bankszámla szent színe előtt, a rablás ellen beniztosított ékszerüzlet, valamint a bénulás ellen ugyancsak bebiztosított futballistaláb és színésznői mosolyizom; a rezervátumba szoruló gyalogos ember látványa; a nagy felemelkedések és bukások balzaci sorsörvénylése; Kossuth szobra a detroiti autócsordák üvöltésében; egy szétrobbant csillagnak idehullott darabkája; Cleveland elhagyott magyar templomai a négernegyedek burjánzásában; milliányi Jónás riadalma a nyelveket emésztő cethal gyomrában; az anyanyelvileg együvé tartozók titkos hívóhangjainak sirálytánca az éterben; a Kínálat szíréhangjai: gyermektápszert és kibérelhető rádió-adóállomás az egyéni vélekedés szolgálatában; horgászhorog, műlégy és hatlövetű pisztoly egy önkiszolgáló üzletben; Nagyapa haldokló barátja egy csodagépekkel fölszerelt kórházban; az anyanyelvük ellen lázongó gyerekek és a szavaikhoz ragaszkodó szülők fájdalmas patvarkodása; a háromszázoldalas napilap eszme- és reklámhadjárata a reggeli tejeskávé mellett, a tizenhat csatornás színes televízió éjjel-nappali ostroma a gyanútlan elme bevétele végett; az étkek és italok eldorádója; a népdalért rajongó cserkészek szépségeszménye és kábítószerfogyasztó fiatalok eufóriája; az idő gyémántértéke, a munka és a munkanélküliség, a trónra emelt szeretet és az elesettek szaharamagánya; egy asszony a floridai tengerparton...

A hullámok közül bukkant föl, majd lassú, bizonytalan léptekkel indult Nagyapa felé a forró homokon. Játékbaba, kiáltotta Nagyapa Örökmécsesnek, egy kicsi néger leánykát találtam a kagylótörmelékben! Szerencsebaba! Megőrizzük és Lászlónak hazavisszük. A magyar szavak hallatán megrándult az asszony. Vad jelzi csak ily felismerhetően a golyótalálatot. Lángoló arccal állt meg Nagyapa előtt: istenem, önök magyarul beszélnek! A világ végén is... Igen, az ember a bőrét kénytelen magával cipelni. Az én gyermekem pedig otthon maradt. A marosvásárhelyi asszony elsíratta a gyermekét, és elmesélte kalandos útját...

Félelmetesek voltak Miamiban a revolverfogsorú kék cápák, elképesztően értelmese az akrobata delfinek. Áhitateltő volt Chicagóban Brâncusi szobrainak márványszarva és Picasso színes fémalkotmánya; a szíves házigazda tízezer kötetes könyvtára s az anyanyelv oltalmára emelt Tulipános Háza; elismerő cöccögéssel vétetett tudomásul a milliomos magyar festő káprázatos pályafutása, ékszeres örömeiben a honvágy szüntelen fájdalomnyilallásaival. Otthon, Szovátán szeretnék magamnak házat építeni. Nagyapát egy könyvbe préselt muskátli kapta szíven mégis; egy féltve őrzött virágszál-múmia New Jersey-ben. A vendéglátó ház puha szavú, kedves asszonya félrevonta Nagyapát a három szakácsnővel is fölérő elektronikus konyhagép mellől. Ez a néhány szírom onnan való, a régi kertünkől. Ez a lyukas mogyoró is. Az álombeli kerek erdőből, ahol tavaszi napokon madarak szöszmötölnek a gyetyánágakon. A zacskóban maréknyi föld volt, apám sírjáról való. Elkobozták a vámosok. A vámosok mindig éberek, menten észreveszik, ha valaki sírhantot rejteget a kizitáskájában...

Néhány búcsúszóval a torkában New Yorkból Clevelandbe repült Nagyapa. Váratlan elhunyt, fiatal barátját temették ottan, a verset is irogató rakétamérnököt, aki Cape-nak fémrácsos obeliszkje alatt úrhajók kobakját csiszolta, miközben a személyiségéből kiesett ember lelki nyomorúságán tünődött, az atomkor bugarába kerültek különös változásain; a kénszerű, fémcsigolyás, plasztikszerű emberen, az uránérc rigókon, a plutóniumpikkelyű halakon, a szabadnapos eunuchokon, Berzsenyi zefirjén, amely gázoknak szagává lett, a kohóarcú, szivararcú, reklámarcú, autoféklámpaarcú emberen, akinek nyelvi templomát naponta fosztogatják az anyagi jólét kufárseregei. Szép halott leszél, mondták a temetkezési vállalat kozmetikusai; miért kell őt vajon Csokonaitól is elbúcsúztatni, kérdezték a nemzetföldről let kacsacsőrű emlései; hát a kék lábú madarat mi végett emlegeti vajon az a messziről jött ember? Műgyepszőnyeg a sír körül. Asztalsima temetőkert, vízszintesen elhelyezett márvány sírkölapokkal. A fűnyírógépek akadálytalanul szépítik a halottak zöld sivatagvilágát. Itt nyugszik

az elhagyott otthonról verset irogató rakétás ember.
A bibliai legenda szerint Isten kétféle porból alkotta meg Ádámot. Egyiket a Morija hegyéről hozták az agyalok, másik a világ négy sarkából gyűjtött porok keveréke volt, hogy akárhova veti majd a sorsa Ádámot, a föld befogadja testét, ne vessen ki, mint idegent...

KISS DÉNES

VELÜNK VAGY ELLENÜNK

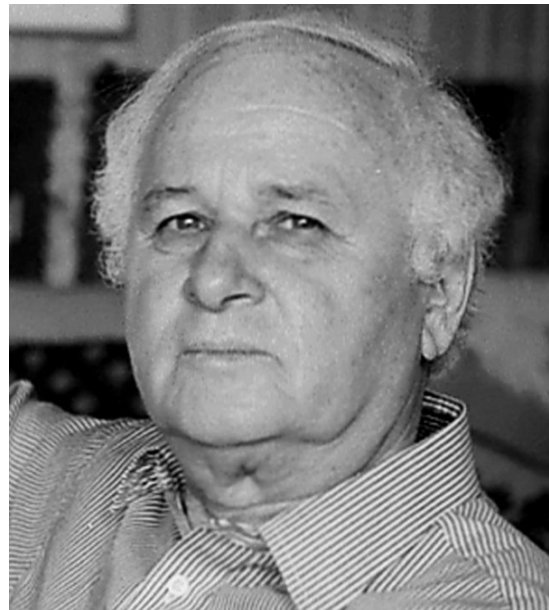
Döntsd el magyar, mondd ki a szót!
Itt visszalépni nem lehet!
Az ifjúság acél-szíve
a forróságtól megreped!
Döntsd el magyar, döntsd el diák,
és fonjunk láncra a kezünk!
Döntsd el, ki élsz itt e honban
velünk jössz-e? Vagy ellenünk?

Ébredj magyar! Ma aludni
gyalázat! Vakondok szerep!
Jöjj el közénk égő szívvel
s emeld fel büszkén a fejed!
Birka-fejjel gyávák járnak!
Napra - néző a mi szemünk!
Ne várj tovább! Ma határozz!
Velünk jössz-e? Vagy ellenünk?

Felgyújtottuk a szíveinket,
szemünkben villámfény lobog,
hozzátok szólunk fásult falvak,
ébredő magyar városok!
Mi lettünk ma a vérkeringés,
új indulókat ver szívünk.
Tudni akarjuk, még ma! Tudni!
Ki van velünk és ellenünk?

Utódai a mártíroknak-
mi döntjük el a holnapunk!
Bitófák nőnek virágok közt,
ha nem merünk, ha hallgatunk!-
Kíégetik a lelkeinket,
férgék marják az életünk!
Holnap késő már! Ma kiáltson:
Ki van velünk és ellenünk!

IN MEMORIAM KISS DÉNES (1936—2013)

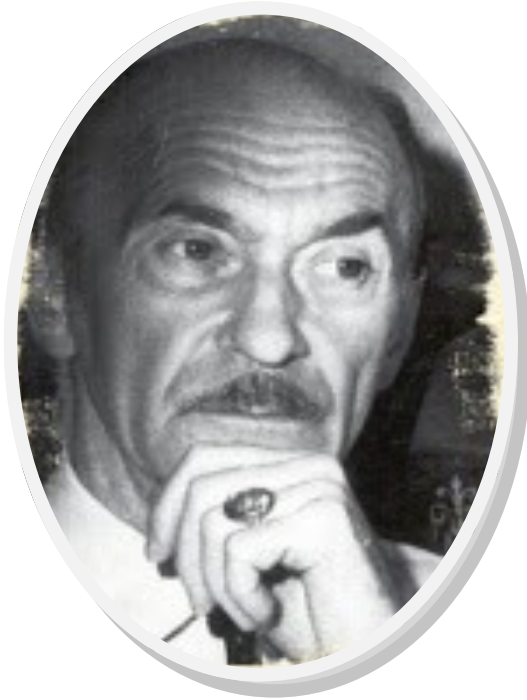

Kiss Dénes 1936. január 1-jén született Pacsán. 1956–1957-ben Pécsre járt főiskolára. 1960–1962 között elvégezte az Újságíró Iskolát. 1956. október 24-én megjelent verse miatt 1957-ben kizárták az ország összes főiskolájáról és egyeteméről, majd internálták. 1957 végétől Budapesten gyári munkásként dolgozott, majd könyvtárosként helyezkedett el. 1960–1962-ben az Esti Hírlap, majd üzemi lapok munkatársa, szabadfoglalkozású kb. 10 évig. 1974–1991 között a Népszava irodalmi mellékletének szerkesztője volt. 1985-ben a Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság főtársa lett. 1990-ben a Magyar Néppárt országgyűlési képviselőjelöltje volt. 1991-ben a Magyar Fórum főszerkesztő-helyettese és a Magyarok című folyóirat főszerkesztője volt. 1991–1993 között az Új Magyarország olvasószerkesztője. 1993-ban a Vállalkozói Újság főszerkesztője lett, majd 1993–1994-ben a Heti Újság, illetve Heti Nemzeti Újság főszerkesztője. 1996-ban a Magyar Művészeti Akadémia tagjai közé választották. 1997-ben a Trianon Társaság társelnöke, 1998-ban a KDNP képviselőjelöltje. 1998-tól a Lyukasóra folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. 2000-ben a Trianon Társaság elnöke lett. 2007-től a Magyar Írók Egyesületének elnöke.

Verseket mellett írt novellákat, kritikákat, nyelvészeti tanulmányokat. Fordított orosz, német, észt, de főként finn költők műveiből. Több mint 60 kötete jelent meg. (www.mma.hu)

100 ÉVE SZÜLETETT JÉKELY ZOLTÁN

JÉKELY ZOLTÁN: **KALOTASZEGI ELÉGIA**

A templomkertben most a fák virága
szagos, habos hullámozó rengeteg,
alatta meggypiros ruhába jár a
kicsi Ágnes, kankalint szedeget
s hűvös zöld fűben fehérlik a lába.

A dombokról hallatszik csendes ének,
köves földben cseng-peng acél kapa:
verejtékükkel lágyítják a népek
immár tiz elsuhamlott százada,
e földön, hol a halottak is élnek.

A cinteremben nyílik már a kosbor
süppedő, fáatlan sírdombokon,
hol úr-parasztok alszanak papostól
s minden tetem hasonlít és rokon,
örökségként ósrégi századokból.

Almafák közt, napsávos félhomályban,
ezüstösen áll a kis pavilon:

előtte egy sor bimbószerű mályva,
és bent anyámtól képek a falon,
bámulnak vissza kisleánykorába.

Itt éltem én Kilencszázharminchárom
esős nyarán, kábán, álmagon:
hogy nem pusztultam el, most is csodálom:
halálvággyal telt el minden napom
ezen az ázott-kosborszagú nyáron.

S mint haldokló, ki egy pillanatával
szemébe issza az egész szobát,
úgy szívtam én hosszú napokon átal
lelkembe az egész falut magát,
csudáival, könnyével, mosolyával.

Az ablakom bölény hegyekre nézett,
szélvert felhők álltak az ormokon:
felettük, mint tömör, fekete évek,
esőfelhők vonultak zordonon
s a szirti fák dülöngtek, mint a részeg.

"Ne bántsátok ti ezt az árva népet" -
szóltam a nagy bivalyfelhőknek én -,
"a sors úgyis tépi, mint a véreb."
S lám, ottragadtak a hegy peremén,
a vihar egy-két ágat ha letépett.

És volt ott egy-két különös vasárnap!
Templom, cifra ruhák, öreg betűk:
csontos orcákon kő ünnepi bánat -
Zsoltárainkat úgy fújtam velük,
hogy a pártás leányok megcsudáltak.

És délután hetykén roptuk a táncot:
"Aranyos Anna, eljön-e velem?
ilyen táncot maga sohase látott,
ilyen táncos maguknál nem terem,
elámultatjuk ketten a világot!"

S járta velem aprózván a menyecske,
nehéz csizmák alatt rengett a csűr:

táncunk népek kíváncsi szeme leste -
- még megbicskálnak itt végezetül,
gondoltam én Kisannát eleresztve.

"Gyerünk, legények, a soron ti vagytok!"
Négyen felálltak a csűr közepén.
Porzott a föld, csizmájuk szára csattog,
s csúrdöngölő kezdődött ott, kemény,
ingük kibújt, a hajuk összecsapzott.

- "Pistika, üssed, nem apád a padló,
itt mást nem üthetsz mást talán soha:
szökdöss, ruháid hányd le mind magadról,
ki tudja, meddig tied a ruha,
mely nap rángatja le valami rabló?"

És este lett. A pavilon homálya
úgy várt reám, mint baglyát az odú.
Szegény ágyam Annát hiába várta,
lakótársam maradt tovább a szű
s rémteremtő kisgyertyám izgága lángja.

A vén Miháltz pap árnya járt a kertben,
korhadtt fejfák közt lebben síri fény:
a küszöbön a szű rágcsált szüntelen,
mintha párját űzte volna szegény -
Ilyen szű volt akkor talán a lelkem.

S egyszerre lentről az egyik ivóból
megszólalt a legények éneke:
halálról énekeltek s búcsúcsókról.
- Keserű lélek, daluk hallod-e?
Tán bánatuktól megvigasztalódom.

"Kisanna lelkem, sírsz-e majd utánam,
tudod-e hol van Besszarábia?
Világvégén, lelógatom a lábam:
ott pusztul el Kalotaszeg fia,
dühös tenger iramló viharában.

Vagy Dobrudzsában folyik el a vérem,
csempész bolgár mordálya eltalál:
Kisanna lelkem, utoljára kérdem:
koromsötét, nagy téli éjszakán,

A szű, egy-egy roppanó fordulattal
számlálgatá a hosszú perceket:
hallgatóztam félálmu bódulatban.

"Fúró állat, vakondéletű féreg,
egész világot az a torha fa,
melyben vaksi életed leéled,
s egy éjszakád mély, kettős éjszaka,
mit elválaszt egymástól a fakéreg.

Micsoda vágy korbácsol benne téged,
s mi lesz, ha nem leled meg párodát?
Csak fűsz-faragsz s feléd a szörnyű évek
tornyosodó zuhataga suvad -
Hát én talán tudom, hogy hova érek -?

Jaj, aludjunk, aludj izgága állat,
rengessen el bennünket ez a csend:
igy átmulatjuk tán az éjszakákat.
A boldogságszó nálad mit jelent?...
Hallod? A pásztorok már furulyálnak -"

Tülkét a kondás kétpofára fujta,
ökörnyomban, kerékvágásban állt
utcánkban Medardus fekete lucska.
"Én itthagynom ezt a szegény határt,
Isten megáldjon, hajnalos falucska.

Szálljon áldás a vén parókiára
s akiből ittam, rád is, régi kút:
kinek e földet itt kell hagyni máma,
sirassátok meg a bolond fiút.
De visszajön még egyszer, nemsokára.

Visszajön ő, ha teste nem, a lelke,
nappal a kripta grádicsán csücsül,
de csak kiszáll és repdes éjjelente
virrasztó lányok kéménye körül,
míg kakasszóra ideje le nem tel."

És ottmaradnak csendesen anyámék,
üres székekre már a macska ült:
s nélkülem itták a reggeli kávé
a papilakban, hol helyem kihült.
Úgy sírtak, mintha Hondurásba' járnék.

"Úgy volt, mint a mesében, mondogatták,
ő is a Tó felé vevé az útját,
vizitündérek hívják, csalogatják -
A kapu nyitva még, Rózsika tedd bé.
Szegény úrfit nem látjuk soha többé."

Magyarvalkói református templom

ZOLTÁN JÉKELY: **KALOTASZEG ELEGY**

The churchyard is a blossom of the trees now,
delicious smelling, a frothing tumult,
and under this in cherry-red picks primrose
a little girl, named Agnes – basketfulls,
in cool green grass her legs gleam as white as snow.

From faraway hills one can hear a soft song,
nearby, in stony plains rings out the hoe,
with the sweat of their brows for centuries long
the folks here have been softening the loam
thus on this earth the dead still live and belong,

So through all ages as in deep cisterns, wine,
the treeless, sinking graves now duly stand,
where peasant lords sleep with priests almost divine-
corpses alike – relatives in the end:
the centuries' inheritance, yours and mine.

Midst apple trees, in the sun-streaked half shadows
the small pavillion stands, all silvery:
the front of it is lined with budding mallows,
inside my mother's picture gallery
into her girlhood a far glimpse still allows.

Here lived I dreaming, dazed, a rainy summer,
the whole summer of nineteen-thirty-three,
that I did not die, I, to this day wonder:
so filled with death wish every day to be,
during those soggy, wine-steeped months of yonder.

And, like the dying, who with single, sad glance
drinks up the whole room he is found within,
so I also, throughout my faithful presence,
the whole village I took under my skin:
its wonders, its tears and smiles – its whole essence.

My window looked upon buffalo mountains,
wind-beaten trees covered their every peak,
above them, like essence of tightly packed years
rain clouds' processions flew, forlorn and bleak,
while on the cliffs teetering swayed the drunk trees.

"Harm not this orphan folk you hear!" I cried loud,
addressing bison clouds thus, one by one,
"Its fate's been tearing it like tears a blood hound!"
And lo, they stuck to the peak, every one –
barely a few twigs ever hit the ground.

And there were the exceptional days – Sundays!
Church, fancy clothes, and ancient printed letters,
on bony cheeks stone grief was etched, like all days,
I sang our psalms full-throated, sans fetters,
that head-dressed girls, all awed, just stood there and
gazed.

I sang our psalms full-throated, sans fetters,
that head-dressed girls, all awed, just stood there and gazed.

We shook our legs all afternoon, cockily,
"You, golden Anne, will you come dance with me?
Such dance you have not seen, I say verily,
such dancer in these parts you'll never see,
we'll awe the world, dear Anne, just you and me!"

She came and danced with me, her steps so tiny,
while under our wellies the barn floor shook,
and everyone was watching curiously,
but felt the knife in every other look,
and quickly let go of Anne courteously.

"Come on, young men, it's your turn now," they shouted,
and four took centre stage inside the barn,
the dust a-flying, boot straps loudly were slapped,
the bar stormer had started earnest, hard,
shirttails peeked out, hair started to look matted.

"Hey Steevie, beat it, the floor's not your father,
you may not beat anything else in life,
hop-skip, divest clothes one after the other,
who knows how long shall they protect your hide,
what day they may be torn off by a robber?"

Then night came. And the pavillion's dimness
awaited like burrow awaits the owl,
my poor bed was never to become as Anne's,
my dwelling mate remained the wood worm so,
with the fright-raising candle's flame, so restless.

Mihaltz, the old priest's shadow strolled the garden,
midst the decaying headstones, eerie light;
in the doorstep the woodworm worked on, ardent,
as if seeking his mate with all his might –
Perhaps such a sad woodworm was my soul then.

Suddenly from below from one of the bars,
the young men sang a song of sad lament;
they sang of death, the sweetness of the goodbyes,
oh bitter soul! Their songs for you were meant?
Perhaps their sadness serves to ease your own sighs.

Oh Anne, my soul, after I leave, will you weep?
Do you know where is Bessarabia?
At the end of the world I'll dangle my feet,
there shall perish our village dahlia,
in raging storm upon an angry sea.

Or in Dobrudja shall I die a-bleeding,
by a smuggler's bullet fatally hit;

oh Anne, my soul, the last time I am pleading,
in soot-black night when no light shall be lit:
if I'm no more, for me shall you be weeping?

Then all fell still, only the the dogs were barking,
the rain began, the shingles beat a rhyme.
The woodworm cracked a crack as it was turning,
counting the long minutes of creeping time;
in half sleep torpor I have been a-listening.

“Drilling creature, worm, your stance is the mole’s
stance,
your whole world is this piece of wasted wood,
in which you lead your short-sighted existence,
your nights are spent under a double hood,
between which stands the bark as the parting fence.

Desire of what kind is whipping you there?
What’s to become of you without your mate?
You drill and drill year after year alone there,
and towering horror’s what to be your fate?
I am going also, but do I know where?

Oh let us sleep, you restless creature, let’s rest,
let silence both of us thus rock to sleep,
we’ll entertain our nights in this way, perhaps,
do you feel happiness, worm, do you weep?
The shepherds’ flutes have started. Can you hear,
pest?

With puffed cheeks blows his horn below the
swineherd, standing on oxen’s print deep in the rut,
in our street Medardus’ black pools line the dirt.
“I’ll leave these parts, these vistas roundabout,
God bless you, dawning village, place of my birth.

May God’s blessing descend on ancient churchyard,
and from which I have drank, you ancient well,
who has to leave this land today, from you part,
weep for your son as you are bidding farewell,
he shall return one more time you’ll see, have heart.

Return body or soul – one form or other –
during the day on the crypt’s grate shall sit,
but come the night he’ll take to wing and flutter
where girls hold wake around the fire pit,
until the cock’s crow the morning shall utter.

And quietly my mother’s kin remained there,
upon my empty stool sat our housecat,
and drank the morning coffee without me there
in the vickerary where I once sat.
They cried like I had gone to Honduras.

“It was, like in the tales,” they kept on saying,
“he took the road to the lake without straying,
where water nymphs were calling to him, swaying.
The gate has been left open, Rosey, close it!
We shall not see the young lord, he won’t need it.”

Then all fell still, only the the dogs were barking,
the rain began, the shingles beat a rhyme.
The woodworm cracked a crack as it was turning,
counting the long minutes of creeping time;
in half sleep torpor I have been a-listening.

1936

Translated by Frank Veszely, Kamloops, May 11, 2013

JÉKELY ZOLTÁN KÖLTÉSZETE

Fiatalkori halálfélelem – ha a költőiség szempontjából lehet egyáltalán rangsorolni a témákat, akkor a legköltőibb, a leginkább szívbemarkoló téma, mert mit mondhat egy húsz év körüli költő kacérabbat, s mégis megindítóbbat, mint hogy fél az elmúlástól? S fiatalon meghalni, abbahagyott művel – szinte eleve legendás aura, étellel írt költészet. De ne menjünk el eddig. Már maga az ifjú nagy halál-szorongás az élő költőből is kiformal valami tündéres, nosztalgikus költő szobrot, valamit, ami az olvasóban levő költő-fogalom legmegindítóbb tulajdonságait felölti, s valahogy figyelmeztetőn, mint Petőfi szobra, felfelé mutat, az égre, az időre. Kivált, ha a szorongás nem tűnő kacérkodás vagy szenvelgés, hanem a zsigerekig ható, tömény élmény, amely éppen azért tömény, mert a még el nem tompult lélek szippantotta fel magába, tele az első tapasztalás szívrándító riadásaival. S tán éppen ez a titka, hogy miért olyan „költői” a fiatalkori halálfélelem.

Jékely Zoltán 1934-ben huszonegy éves, s nincs is tán ebből az évből olyan verse, amelyben ne fordulna elő a temető, a sír. A verscímek maguk is árulkodók (sorban idézem őket a *Tilalmas kert* című válogatott kötetből): *Egy család nyughelyén, Napfürdő a temetőben, A házsongárdi temetőben, Lezuhant nap, Eltűnik egy világ...*

Tündökletes, erős élet, amely a sírokon tenyészik. Gyönyörűség, soha nem volt édesség, soha nem volt szerelem és biztos elmúlás. Mintha az élet ellentétes pólusainak szüntelen szikrázásából születne ez a költészet, vagy maga lenne a szikrázás. Innen vakító csillogása, kápráztató lobbánásai.

Balladai – Jékelyről szólva egyszerre nagyon fontos lesz a szó. Más költőkben is feléled a múlt, más költőket is túlnyomóan az emlék ihlet. Kosztolányira is jellemző, meg is írta magáról, hogy a múlt titokzatos erővel vonzotta, s Babitshoz írt egyik levelében az eltűnt idő fanatikusának vallotta magát. S Jékelyvel talán még ennél is közvetlenebbül rokon vonás benne, hogy nem annyira költői témákat (szerelem, haza, társadalom stb.), hanem életérzéseket írt meg, mégis költészetében az emlék szelíd fényvel tündököl, vagy „dús” színekben éled újra, érzékletes elevenen dacolva az idővel, és nem ebben a könnyes, tömjénes és balladás kísértetjárásban. Erdélyi sajátosság ez Jékelyben? Bizonyos, hogy a „kishaza” sugallatos földje és történelme is belejátszik. Amit Ady, a partiumbeli Ady, a varjakkal, a sustorogva idézett múlttal, a bibliás nyelvvél fel tudott kelteni, azt ő legjava verseiben balladai levegővé sűríti. S 1936 körül, fiatalkori lírájának leggazdagabb évében, szinte mindennapi leírásaiban is életre tudta hívni. Elég példának *A marosszentimrei templom-ban* című versremeklés vagy a csodálatos *Kalotaszegi elégia*.

Bizony, ez csodálatos hang, a százados erdélyi népballada hangja, abban szólal meg a mai (ma már talán tegnapi) kalotaszegi élet. De nemcsak régi balladahang, hanem közben a modern költő, a Nyugat utáni költő hangja is, aki a balladás versben is észrevétlen modernebb nyelvhasználattal él, s aki (bár a fenti idézetben nem mutatkozik meg) kikísérletezte már magának a népi ízek és a modern fogalmak, groteskségek sajátos nyelvi ötvözetét. És éppen abban a versében, amit még említenünk kell, a *Csillagtoronyban* című, hogy így mondjam, lírai összegezésben, amely az ifjúkori költészet csúcsa, teljessé válik ez az ötvözet: s míg például sómalmi-ló útján dőcög ott a Föld, zilált felhő-archipeláguszok úsznak körülötte. Az életérzéseknek ugyanis – ezért került ide a *Csillagtoronyban* – van az emberben alakulásuk, lassú érlelődésük, s előbb vagy utóbb, végül is ismeretelméleti kérdéssé válnak: vajon miért olyan a lét, amilyennek érezzük? A *Csillagtoronyban* Jékely Zoltán első nagy körültekintési kísérlete nemcsak a csillagokra, hanem a csillagokon túlra, a lét értelmére, a felsőbb rendre vagy rendezésre. S bár „szikra reményt nem lel ebben az örök éjben”, s minél többet látnak a lencsék, „aként gyarapszik benne a reménytelenség” – mégis eget tapogató, reményre vágyó felmagasulása, tulajdonképpen költő-magatartásának az ellenőrzése (elég-e siratni az életet?), kísérlet a lét értelmének a kibogozására...

JÉKELY ZOLTÁN

FARKASKALAND

– A vadászat iszonyat – kezdte Gyöngyházy rég beharangozott történetét –, mindig vérrel jár, olykor éppen a vadász vérével, vagy ami még rosszabb, a becsületével...

Néhány hatalmasat szippantott nem kielégítő szelőlő makrapipájából, a füstbe bámult, s folytatta lassú, megfontolt beszéddel.

– A romlási határban akkoriban, a század első felében, ijesztően elszaporodtak a farkasok, holott az utolsót ezen a tájon valamikor a kilencvenes években lőtték. Ősszel a havasi pásztorok, később már a falusiak is panaszkodtak; tízesével, húszasával tépték össze, vitték el juhaikat. Februárban végre járási vadászatot hirdettek a kártékony dúvadak ellen. Meghívást kaptam, mert alig harmincéves létemre már egy medve, két kapitális vadkan és farkas volt mögöttem, a szarvasbikák tucatját nem is említve... Késő délután érkeztem vonaton, s alighogy véget ért a kiadós vacsora, akár a többi vadászvendég, visszavonultam jól fűtött vendégszobámba. A vadászriadót hajnali öt órában állapítottuk meg: ki akartam aludni magam. Az ódon bútorzatú, boltíves szobában kissé fojtott volt a levegő... Szellőztessenek? Oda220kint tizenöt fokos hideg, északi szél... Megpróbáltam elaludni. Azonban az ágynemű... Ismeritek azokat a háziszóttos, érdes lepedőket, nagyanyáink vagy varróasszonyaik csipkézte paplanhuzatokat, melyek fodraiba az ember körme, kisujja minduntalan bele-beleakad?... Mondom, az ágynemű módfelett dohos volt, szellőzetlen, öreg ládaszagú... Felkeltem s kinyitottam az ablakot. S az alatt a két-három perc alatt, míg nyitva volt, a kert magas, háztetőre boruló fáin át, vakító csillagok alól tisztán hallottam a farkasok felelgető üvöltözését. – A holnapi viszontlátásra, búcsúztam tőlük mosolyogva, és becsuktam az ablakot. A friss, metsző levegővel együtt kellemes izgalom is átjárt: a farkasokkal való közeli találkozás szívdobogató gyönyörűsége. Elfújtam a lámpát.

Már-már elnyomott a kívánatos álom, amikor a szoba bal sarkában jellegzetes halk szöszmötölés és kasmatolás támadt, s hovatovább egyre erősödött. Mintha apró fűrészszel faricskálták volna az öreg, több mázsás almárium hátsó deszkáit. Bizony szívesebben hallgatnám a farkasüvöltést, gondoltam, de majd csak megszokom e hitvány egérke motoszkálását, s előbb-utóbb álomba ringatom magam... Igen, de nemsokára még egy érkezett, méghozzá valami dióval, mert erőszakosan elkezdte görgetni a kemény, kibütykösödött deszkapadlón. Alkalmasint ki akarta rágni, hogy a beléhez férhesen, de az átkozott dió minduntalan megugrott; to-

vább gurult előle. Ez már sok volt a jóból. Feltápaszkodtam, meggyújtottam a lámpát, s körülnéztem a szobában. Csendháborítóim persze sehol... Nem szeretik a világosságot... Óram tizenegyet mutatott, bizony legfőbb idő volna aludni. Kial22/vatlan nem tanácsos nekivágni a térdig érő hónap, tizenöt fokos hidegben, amikor emberre is rá-rátamadnak a kiéhezett farkasok... A lámpát elfújtam, visszafeküdtem, most már egyenesen megparancsoltam magamnak az azonnali elalvást. Már-már sikerült is, az ébrenlét s az álom mezsgyéjén imbolyogtam, amikor az átkozott gurigázás előlről kezdődött, sőt a fűrészes egér is rátercelt, s valóságos atonális duóba kezdtek ott, az almárium körül. Nagy óvatosan felkaptam a papucsomat, és odasóztam. Talált! vagy legalábbis a szele ütötte el őket – gondoltam –, mert végre csend lett, és nagyszerű volt érezni, valóságos diadal, hogy szervezetem még egyszer képes kitermelni, ennyi zaklatás után, az álom üdvözítő balsamát. Talán el is aludtam, talán álmodtam is, elég az hozzá, amikor felriadtam, valóságos esztergályosműhely zakatolt körülöttem. Mániákus munkalámban, szívós szorgalomban tevékenykedtek az egerek. A különféle zajokból próbáltam létszámukra következtetni. De hiábavaló kísérlet volt: a zörejek, cincogások, lomotolások ritkán, csak egy-egy másodpercre hallatszottak külön-külön, mintha egyénieskedés, szólószám nem lett volna megengedett ebben a zenekarban. Láthatatlan karmesterük állandóan tuttira tartotta pálcáját... Foszforos óramra néztem, éjfél is elmúlt, kezdtem kétségbeesni. Papucsomat ismét felragadtam, szememet a sötétbe meresztve sokáig céloztam, majd odavágtam, ahol a legsűrűbbnek véltem a zenekart. Tüstént csend lett, csendnél is csendesebb csend – s ebben a csend fölötti csendben tisztán hallhattam odakintről, a falucskát bekerítő dombkaréjról az elnyújtott, dudáló farkasüvöltést. Közelednek... 222A hideg futkározni kezdett a hátamon. Egyre gyarlóbbnak éreztem már magam a velük való mérkőzésre, hisz hallottam már olyasmit, hogy a nagy hidegben meggémberedtek a vadász karjai, ujjai a hideg puskaagyra fagytak, s mire a farkasok kirontottak a sűrűségből... hm... nem, erre nem kerülhet sor, az egerekkel le kell számoljak életre-halálra! Csak volna nálam valami jóféle méreg, bekenném vele útravalóm valamelyik jó falatját, szalonnát vagy száraz kolbászt, s felajánlanám nekik boldogan. Egyelőre a likat kell megtaláljam, melyen oly vígan közlekednek... Ez csak az öreg pohárszék alatt lehet a falban. Felkeltem s megpróbáltam a hatalmas bútordarabot elmozdítani. Talán oda volt szegezve... Talán évszázadok folyamán összenőtt a padlóval, meg se mozdult. Én ezt

még egyszer nem kezdem előlről, döntöttem el magamban, s ekkor merült fel bennem a végső megoldás, amelyhez szorult helyzetemben indokolatlanul folyamodhatom: lekaptam a fogasról a puskát. Patrontáskámból kiválasztottam két tizes madárseréket és rátöltöttem. De hogy csaljam őket elő? S ha elő is jönnek, hogy kezdjek itt sorozatos lövöldözést az alvó házban? Cselhez folyamodtam. Levágtam egy darab szalonnát, az almárium melletti súlyos tölgyfa asztal egyik lába alá szorítottam, hogy ellenfeleim ne tudják onnan elrángigálni, a puskát beállítottam a szalonnára, majd nadrágszíjjal és cipőfűzővel odarögzítettem az ágyfőhöz s egy székkarfához. A lámpát eloltottam, s visszabújtam az ágyba... Emberekre akadtatok! – vicsorogtam a sötétbe, s hallgattam a csendben szívem egyre izgatottabb dobogását. Csak akkor dobogott még így 223vadászat, amikor egyszer a medvével szemtől szemben egyik kakasom csütörtököt mondott, s ha a másik is csütörtököt mond, vagy a golyó célt tévesztett volna, elvisz az ördög... Nagyon sokáig vártam, már-már azt hittem, megneszelték a veszélyt, s eszük ágában sincs előszemtelenkedni, amikor hajnali két óra tájban előlről kezdődött a zenebona. Mosolyogtam, ami elég furcsán hatott volna arra, aki ebben a helyzetben valahonnan megfigyel... Igen, csupa optimizmus voltam, hogy úgy mondjam, előre ittam az egerek bőrére... és senki se csodálkozhatik azon, hogy a közeli vársáncról felhangzó farkasüvöltésre már ügyet sem vettem, annyira lekötötte figyelmemet az egérvadászat gyönyörűsége... Megvártam, amíg a zenekar a szalonna körül eléri a fortisszimót, és óvatosan meghúztam a ravaszt. Kis kattanas – az első patron csütörtököt mondott. De a zaj elég volt a gyalázatosoknak, hogy hanyatt-homlok szétszaladjanak! Minden reményemet a másik patronba vetve, előlről kezdtem a várakozást. A kutyák odakünt élethalálharcot vívtak a farkasokkal... Óram pontosan hajnali fél háromot mutatott, amikor végre úgy ítélttem, hogy a lehető legideálisabbak az egyetlen lövés feltételei! Mert második dörrenéssel nem riaszthatom fel tisztelt szállásadóimat, sem a fáradt vendégereget. Mint aki életét egyetlen kártyalapra tette fel, örült szívdobogással eresztettem közibük a madárserét százait... Alighogy a dörrenés visszhangsora elült a boltozatos szobában s a kastély folyosóin, lámpát gyújtottam. Az eredmény felülmúlta minden várakozásomat: hét egér hevert mozdulatlanul, vagy rúgta éppen az utolsókat meghatóan apró lábaival, talán 224húsz négyzetcentiméteres körzetben, az asztal alatt a csalétek körül – köztük egy oly hatalmas, kifejlett cickány vagy me-

Elégtételelem teljes volt. Még diadalmas óriásként álltam fölöttük a kegyelemdöfés ajándékát sem igen kívánczván megadni a gyalázatosoknak – amikor a folyosón szaladgálás, ajtócsapkodás hallatszott, s nemsokára bekopogtak... Házigazdám volt, sebtiben felrántott bélelt házikabátban. – Lőni méltóztattál? – érdeklődött indignáltan. Szó nélkül a terítékre mutattam, s tekintetemből legalább annyi szemrehányást olvashatott ki, mint amennyi mentegetőzést. Az öregúr fejét csóválta, ami szólhatott az éji nyugalmat bizonyára megzavaró egereknek, de éppúgy nekem is, aki a kastély éjjeli nyugalma megzavartam... majd óvatosan lehajolt, azt a hatalmas cickányt farkánál fogva felemelte, a lámpa elé tartotta, s csak ennyit mondott némi szarkazmussal: – Gratulálok! Kapitális példány! – és kicsoszogott a szobából.

Nemsokára bejött egy borzas háziszolga, az egereket személtapátra seperte, meghajolt és furcsa vigyorgás kíséretében farolt ki az ajtón.

Három óra volt, mire újra ágyba kerültem. De a tudat, hogy rövid két óra múlva úgyszólván felvernek, nem hagyott aludni... Négy órakor feltápáskodtam, és utolsó erőmmel névjegyvet szegeztem az ajtó külső oldalára: Kérem, ne költsenek... a vadászaton nem vehetek részt...

Tíz óra tájban ébredtem, becsengettem a szobalányt, s kocsit kértem a déli vonathoz. Csak a ház asszonyától búcsúzhattam el:

Felejthetetlen kínos pillanatok!... Már bent ültem a vasúti kupében, cókókjaimat elhelyeztem, amikor vadászkalapom szalagján, közvetlenül a szarvasfog és a zerge toll mellett, egy hosszú, vedlett egérfarkat találtam, akkurátusan felvarrva. Gondolom, a bájos házikisasszony ajándéka volt, s bár sok csípős élcet kellett még elszednem miattam, lovagi kötelességemnek éreztem megható figyelmességét hét szál rózsa kíséretében megköszönni.

1962

(Részletek: Magyar irodalomtörténet)

Jékely Zoltán

DANCS RÓZSA

HACSAK ÖT PERCIG...

A jóból is megárt a sok, tartja a jó népi bölcsesség. Az idén a sok eső bujává változtatta a kerti bokrokat, az udvari járda két szélét díszítő cserjék valóságos lugast alkotnak összeborultukban. Gyakrabban kell nyírni őket, mert pillanat alatt átjárhatatlanná válik köztük az ösvény.

Rettentő fülleltség van, de még elviselhető. Amíg teljesen át nem forrósodik a levegő, levagdosom a fölöslegesen ágáló gallyakat. Ekkor bukkanok rá a sebesült héjára. Fekszik a köveken, a fejét emelgeti – fölöttünk, a szomszéd ház kéményén vég nélkül rikoltoz egy kismadár. Talán vörösbegy... Segítségért sikoltozik – a sebesült nagymadárnak, aki talán eddig gyilkos ellensége volt. De mert most tehetetlen, szenved, nem tud repülni, hason csúszva is alig – kéri, könyörgi a segítséget.

Vizet viszek a sebesültnek, de nem fogadja el. Ijedten, a fejét ide-oda kapkodva, minden erejét összeszedve arrébb kúszik – nem erőltetem. Hívjuk az Állatvédő Ligát, talán ők még megmenthetik.

Kanadában minden élőlényre szigorúan vigyáznak. Hiába rágiák porrá a mosómedvék a padlásod deszkáit, hiába szaggatják szét a villanyvezetékedet a mókusok – csak menteni szabad őket, nem pusztíthatasz el egyet sem. Jönnek a hozzáértők, kemény pénzekért kimentik a garázdákat a háztetők alól, padlásokból, pincékből – a többi az ember dolga.

Nos, a héjamadarat jelentjük, a telefon túlsó végén be is írják a nagykönyvbe, még az iktató számot is közlik velünk, de órákig semmi nem történik. Aztán berobban egy hatalmas vihar. Előbb felhőszakadás sötétíti el a világot, majd kis időre elcsendesedik. Még zuhog azért, de kimegyek, megnézem, mi van a sebesült madárral. Behúzódott egy nagy tormalével alá, aránylag száraz – és még él. De már nem reménykedem a beigért segítségben, mert közben Torontóban kitört a katasztrófa. A Don folyó elárasztotta az utakat, a vonatok, a földalattik megteltek vízzel, áramszünet – a munkából haza igyekvő emberek ezreit kell menteni. Órákon keresztül csak a mentők, tűzoltókocsik, rendőrautók szirénázása hallatszik – nem tudunk semmit a koromsötétségbe fulladt város híreiről. A késő esti híreket aztán városon kívül lakó leányunk közli – sok helyen calgaryi állapotok alakultak ki. Eszembe jut a sebesült héja is – vajon érzi még a fájdalmat? Vagy már megkönyörült rajta mindenképp, aki az emberrel együtt őt is megmentette?

Másnap reggel telefonálnak, majd megérkezik az Állatvédő Liga képviselője. Tudjuk, tudja ő is, hogy hiába, de azért mégis. Ez munka, még hozzá divatos és politikailag jól hangzó.

A héja tetemét egy egresbokor alatt találjuk meg. Fekete szemetes zsákba kerül, nem kell foglalkoznom vele, nem rohad el, nem kell eltemetnem a bomlásnak induló dögöt, hogy ne fertőzze meg a levegőt. Ennyi. A hivatalosság pedig hosszú jelentést ír az esetről – ez a kötelessége.

Nem telt el huszonnégy óra, amióta felfedeztem a sebesültet, amelynek a megmentésére segítségért sikítottam a kicsi vörösbegy. Talán ha akkor azonnal jött volna a...

A természet törvényeit megváltoztatni nem tudjuk, mondjuk immár közhelyszerűen, de az emberekét?

Temetésekre gondolok. Azokra a helyzetekre, amikor egy-egy kedves elhunyt családtag koporsójánál félálultra sírjuk magunkat, és úgy érezzük, életünk egy darabkáját viszi magával a sírba vagy a hamvasztó kemencébe. És ez így is van. De arra ritkán gondolunk, hogy nem ilyenkor lenne a nagy számvetés ideje. Hanem amikor még velünk volt a kedves. Az anya, az apa, a gyermek, a testvér, a barát, a másik – épen, ám apró gyarlóságai, meglehet, már magatehetetlenül, nyűglődve – szeretetre, megértésre vágyva, titokban imádkozva is érte. Sokszor nem is hangos szóval, mert miért is terhelne egészséges, erős, felelősségektől roskadozó környezetét a maga nyavalyáival?

Futószalagon suhanó életünkben nem jut időnk haszontalanságokra. A temetésre viszont el szoktunk menni – így illik, mint ahogy van időnk a virrasztókat fogadni, van időnk az utolsó útra elkísérni, legtöbbször látványos tort is szervezünk az elhunyt emlékére. De nincs időnk hetente egyszer öt percre csak érte, vele leülni, meghallgatni, megsimogatni a kezét, a haját – hetenként szeretgetni öt percig, legalább egy sóhajtás erejéig. Még ha egészséges, erős és nem is roskatag még.

Nem szóval – gesztussal.

Kéretlenül, kimondatlanul – csak úgy.

A koporsó mellett sírni – illő. De gyakran elkésett gesztus.

Mint ama másnapi hivatalos kötelességteljesítés az elpusztult héjamadár számbavételére.

**A Kaleidoszkóp Hagyományörző Klub
magyar tehetségek bemutatkozását segíti.
Jelentkezés: rozsadancs@yahoo.ca**

DOBOS MARIANNE

JAMBUSOKBÓL FONT SZEMFÖDÉL

„Az egészen összetört alabástrom edény” című kötetemben jelent meg „A teljesen reménytelennek látszó feladat” sorozatom.

A honlapon 2009. január 19-étől voltak olvashatóak az egyes írások.

Kerestem ezekben őt, őt, akit keresek azóta is, a lengyel minorita szerzetest fr. Wojciech Topolinskit.

Őt aki, Włodzimierz Odojewski: Halhatatlan némák, Katyn regényének áldozataihoz hasonlóan, és mint a II. világháború hatmillió lengyel áldozata némán vonult el az örökkévalóságba. Amikor elkezdtem, azt hittem, Mónay Ferenc róla írt pár sora alapján, hogy miután 1939 novemberében Danzigban a Gestapo letartóztatta, onnan német gyűjtőtáborba szállították, ahol elpusztult, csak azt nem tudjuk hol, mikor és hogyan.

Magam sem jutottam keresésében sokkal többre akkorában.

Az új sorozat a „Miért tetted ezt velünk” „Az összecsomózott szalag” című könyvemben jelent meg nyomtatásban. A következő pedig, a „... segítséged és pajzsod Ó” várja, hogy a legújabb levéltári dokumentumokkal kiegészítve előbb itt a honlapon, majd könyv alakban is megjelenjen.

Érthető, milyen fontos volt számomra, úgy felkészülni az előadásomra a Lengyel Oktatási és Kulturális Központban, hogy abban, a rendelkezésre álló idő alatt, legalább érinteni tudjam mindazt, amit együttgondolkodásra, továbbgondolásra szeretnék átadni.

Miközben évek óta azon töprengek, hogyan alkossam meg az ismeretlen katona szobrához hasonlóként az ismeretlen szerzetes szobrát írásaimból, egy varázslatosan szép váratlan meglepetés ért.

Alig két hete alakul nevezhetem így, hogy a barátságunk Veszely Ferenc költő műfordítóval. Sűrűn váltott e-mail levelekben ismerkedünk egymással és főként egymás munkásságával.

1957. januárjában kellett menekülnie hazánkából. Sikeres életűnek nevezhetné magát, ha visszatekint a Brit- Kolumbiában leélt évtizedekre. Mégis sokkal inkább az „emigráns” soha be nem gyógyuló sebe tölti be életérzéseként. Nem fájdalommal ír, sokkal inkább tudományos tárgyilagossággal, mint minden emigránként ismert élettapasztalatról, beszél erről költeményeiben.

Sajnos, sokan vagyunk ezzel így, és valószínű nem én voltam az egyetlen, aki eddig nem ismertem

a nyugodtan nevezhetem így, mesterműveit.

Minden esetre az alkotói nagyságából, és alkotása folyamatának gyorsaságából egyaránt bizonyosságot nyertem.

Négy nappal ezelőtt elküldtem neki ezeket, az ebben az írásban jelzett, három sorozatra osztott írásaimat.

Pár soros levélben vázoltam a döbbenetet is, amely a szívemben él a tömeggyilkosságok rémtettei miatt. A döbbenetet, amely a szívemben él, amikor arra a kegyetlenségre gondolok amellyel, ki tudja mennyi kínzás, mennyi könyörtelen vallatás után 1940. április 19-én Sztumban a börtönben a Gestapo pribékjei fürdőkádban fojtották meg Topolinski atyát.

Nem tudok szabadulni a döbbenettől, amikor belegondolok abba mekkora lehetett a törhetetlen gerincű szerzetes iránt a kegyetlen gyűlölet. Miért nem jutott neki legalább a golyó, vagy a kötél általi halál „kegyelme”. Döbbenetem fokozza az iránta érzett tiszteletből fakadó fájdalom amikor belegondolok, hogy nem tette lehetővé számára a történelem azt, hogy élete bármely szakaszában lengyel állampolgár lehessen. Az 1910-14 között épült porosz börtönben volt a gödör, melybe megkínzott testét, amúgy mezítelenül elföldelték. Ez ma Lengyelország területe, így a haza földjéből ennyi jutott neki.

Éveken át kerestem a lehetőségét valahol annak, hogy legalább szimbolikusan, egy gyász-szertartás keretében megadjuk a minden embernek kijáró végtisztességet neki. 2010. Mindenszentek ünnepén itt a honlapon gyűjtöttük meg a krakkói emléktábla alatt az emlékezés mécsesét.

Ma pedig, mióta tudom a helyet, bennem él a remény, hogy egyszer emlékére magyarnyelvű felirattal is állhat kereszt Sztumban.

Ha a teológus professzor Topolinski, 1935-től végzett posztulátori tevékenységét tanulmányozzuk, látjuk, hogy mindazok az ügyek, amelyekkel foglalkozott, és amelyek folytatása a II. világháború miatt hosszabb időre megszakadt, II. János Pál pápasága idején boldoggá, illetve szentté avatással fejeződtek be.

Azt hiszem, Isten Szolgája Kelemen Didák atya ügye az egyetlen, amely még most is folyamatban lévő.

Talán azért, hogy a két minorita oltárra emelése egyszerre, reméljük nem is a távoli jövőben, történjen meg. Úgy ahogyan imáinkban a magyar minorita boldoggá avatásáért könyörgünk, ugyanúgy kéne a lengyelért is.

És milyen aktuális Veszely Ferenc versének a mondanivalója, amely olyan mint a szemfödő, amely a zsarnokság minden áldozatának kijár, és amelyet ő humanitásából, felebaráti szeretetéből jambusokból szőtt meg... A vers angol változatában a gyilkos bérében a szadizmus is benne foglaltatik. Ha pedig magyarul olvassuk a terror dübörgését halljuk, mindegy, hogy barna vagy vörös egyenruhába bújtatott katonák csizmájának léptei nyomán.

VESZELY FERENC

KÖRKÉPET FESTEK – DOBOS MARIANNENAK

Hajnalok telnek és estek
a gonoszok sosem restek:
sosem bánták, jól kerestek!

S kik igazságot kerestek:
görnyedt, torzult, tépett testek
(akik élnek vagy elestek).

Varsók, Prágák; Budapestek –
nagyvárosok mind, elestek.
(Éheztetett gyermektetek.)

S akikre besúgók lestek:
akiknek hóhérok estek,
mert csak éppen útba estek.

S akik mindig útba estek:
kikben gerincet kerestek,
s kik felvették a keresztet.

Névlistákon kit kerestek,
feltüntettek, eltüntettek,
tömegsírba arccal estek.

(Zsarnokságban mindig lestek
félelemben teltek estek,
számuk sem volt, kik elestek.)

Istent, embert kik kerestek,
örökösen ezek estek,
s ma megcsonkított holttestek.

S akiket sosem kerestek
gazdagodtak, pénzt kerestek?
Álarcaitok leestek!

Meddig lesztek? Meddig lestek?
ISTEN FÖLDJÉN MIT KERESTEK?
(Teljetek már, téli estek!)

Kamloops, 2012. december 12.

FRANK VESZELY

HELL'S PANORAMA – TO MARIANNE DOBOS

Dawn dawns and then the evening falls,
The evil-doers heed their calls:
the killer's pay killer enthalls.

All those who justice sought to seek,
The bent, the torn-bodied, the weak,
are victims all of sordid deed.

In Warsaw, Prague or Budapest,
each one had its own hornet's nests –
(starving children's bodies attest.)

And those that informers betrayed,
Whose necks the hangmen's rope had frayed,
The innocents, their way if strayed!

And who were always in the way:
Who showed their spine in every way,
Who took their cross, let come what may.

They populated all the lists,
they disappeared in morning mists,
face first were felled in graves' abyss.

Under tyranny's watchful eyes,
The nights were spent midst fearful sighs,
And numberless were victims, spies.

Who sought God and humanity,
victims forever these would be,
while those who killed them were let free.

These were the ones who had the lists,
in power's pay: opportunists,
the callous fascists, communists.

Your masks have fallen. For how long
will you on God's Earth creep along?
(Be gone, long nights! Here hopes belong!)

Kamloops, December 14, 2012

**Magyar gyerek vagyok,
Bóbitát akarok.
Mert ha felnőtt leszek,
MÉG AKKOR IS!
Magyarul szépen beszélek!**

**Mama! Vegyél nekem
BÓBITÁT!
416 491 4631**

DOBOS MARIANNE:

A SHROUD WOVEN OF IAMBS

In my book, *The completely broken Alabaster Dish*, appeared "The seemingly completely hopeless Task" series.

On the Home Page (MAGYAR HON LAP), the writings could be read from January 19, 2009.

I have been seeking in these Him, whom I have been seeking since, the minority monk Fr. Wojciech Topolinski. Him, who, like the heroes of Odojewski's novel, *The eternal mutes* about the victims of the Katyn massacre (where the Russians murdered all the Polish officers and buried them in an unmarked mass grave hidden in a forest), and like the six million Polish victims of WWII, mutely passed onto eternity. When I began, I believed, based on the few lines Ferenc Monay wrote of him, that after his arrest in Danzig by the Gestapo in 1939, he had been transported to a German collection lager, where he perished, only we don't know when and how. In those days I did not get much farther in my own search.

The new series, Why did you do this with us, appeared in print in my book, *The knotted strings*. The next, ... your Aid and Shield is He, is awaiting some archival documents so that it be published – at first here, then in book form. (It is understandable why it was important for me to prepare myself for my presentation in The Polish Cultural Centre, that in the available time I at least could touch all, that I would like to pass on to think about together, and think about further.) While I have been wondering for years how to create the statue for this Unknown Friar in my writings, similar to the statue of the Unknown Soldier, a magically beautiful and unexpected surprise occurred. For barely two weeks now began to take shape what I can term a friendship with Frank Veszely, poet and translator. Through frequent e-mail we are getting to know each other, mostly each other's work.

He had to escape from our homeland in January of 1957. He could call his life successful, if he looks back on his years spent in British Columbia. Still, it is rather the "the immigrant's" never healing wound fills him as his life experience. He does not write with pain, much more with scientific objectivity, seeking to depict every immigrants' experience through his own poetry.

Unfortunately I was not the only one, and there are many who do not know, what I can certainly call, his masterpieces. In any event, of his creative greatness and the speed of his work I learned with certainty.

Four days ago I have sent him, the above mentioned, three series of writings. In a letter of few lines I sketched for him the horror that lives in my heart because of the horror of these mass killings. The horror that I feel when I think of the cruelty, with which, after who knows how long an interrogation and torture, on April 19, 1940, in the prison in Strum, the Gestapo's henchmen drowned friar Topolinski in a bathtub.

It stuns me to think of the hate that was required towards this friar with the unbreakable spine, who had to be killed because he did not break. Why could he have not at least received "the mercy" of a bullet or a hangman's rope? I am especially saddened to think, that history did not allow him that at any stage of his life he should have become a Polish citizen. The hole, into which his naked, tortured body was thrown, was in a Prussian prison, built between 1910-14. Today this is Polish land. This is how much of his homeland has become his.

For years now, I have been seeking the possibility, that at least symbolically, in the framework of a funeral service, we give him the last rites, that is every man's due. In 2010, on All Saints' Day, under the Krakow Plaque on the MAGYAR HON LAP, we lit the night-light of remembrance.

Today, since I know where he had been buried, in me lives the hope that one day there shall stand a cross with a Hungarian plaque as well on his grave in Sztum in his memory.

If we study the postulatory work of Professor of Theology Topolinski since 1935, we see that all the affairs that he undertook, and that were interrupted for a lengthy period by The Second World War, resulted in dedications of "Happy" or "Saint" by Pope John Paul II.

I believe Servant of God Father Kelemen Didák's affair is the only one still in progress.

Perhaps that the two Minority Fathers' raising onto the Altar could take place simultaneously, we hope in a not too far distant future. Perhaps the way we are begging in our prayers for the Hungarian Minority Father being dedicated "Happy" should be the way we beg for the Pole.

And how timely is the message of Frank Veszely's poem, which is like a death shroud that is due to every victim of tyranny everywhere, which, out of his humanity, out of his brotherly love, he has wowed, out of iambs. In the English version, the wage of the henchmen includes sadistic pleasure.

If we read it in Hungarian, we can hear the marching of terror, whether brown or red, in the wake of the brown or red uniformed soldiers' boots.

ÉLETUTAK

FLENDER GYÖNGYI

MAGYAR TAXIS TORONTÓI UTAKON

Inerjúsorozat indul Életutak címmel, amelynek első riportalánya Rácz Lajos Torontóban élő magyar taxifőőr.

Ha pár szóval szeretnénk kifejezni Rácz Lajos életfilozófiáját és munkájához való hozzáállását akkor az elegancia, jókedély és megbízhatóság lennének a legmegfelelőbb szavak erre.

Flender Gyöngyi:

Mikor érkezett Torontóba?

Rácz Lajos:

1986 nyarán érkeztem ide. Ezt megelőzően Svájcban éltem öt évig, ahol a Jansen AG-Oberitt SG. nevű hengerműgyárban dolgoztam. Eredeti szakmám ugyanis mechanikai műszerész és gázszerelő. Tekintettel arra, hogy Svájcban nem kaptam meg a menekült státuszt, Kanada viszont befogadott, így került sor a Torontóba történő kivándorlásomra.

Vidám svájci évek (1981-ben)

F. Gy.:

Ki segített a kezdeti időszakban Önnek Torontóban?

R. L.:

A Magyar Kultúrközpont volt az a hely, ahol sikerült ismeretségekre szert tennem. Tanácsot, bátorítást, állásajánlatokat, ötleteket és jó társaságot találtam ott.

F. Gy.:

Hogyan kezdődött a taxis karrier?

R. L.:

A taxizás egy véletlen szerencsének köszönhető. Már évek óta Torontóban dolgoztam egy vasas műhelyben, amikor másodállásban éjszakánként elkezdtem pizzafutárkodni.

Pubi bácsi

Egyik éjjel a BECK taxiközpontba rendeltek pizzát. Én összekötöttem a kellemest a hasznossal és rögtön megérdeklődtem a taxis-vizsga letételének lehetőségét. Mivel a vasműhelyben éppen leépítés miatt állás nélkül maradtam, így gyakorlatilag pár óra leforgása alatt már taxiként dolgozhattam tovább. Hálás vagyok „Pubi bácsinak”, aki taxiflottával rendelkezett és lehetőséget biztosított számomra a kezdéshez, ugyanis rendelkezésemre bocsátotta az egyik gépkocsiját.

F. Gy.:

Most melyik társaságnál dolgozik, milyen tervei, céljai vannak a jövőre nézve?

R. L.:

Jelenleg a HAILO britt taxitársaság tagjaként dolgozom, a saját taximmal. Korábban már dolgoztam számtalan társaságnak, legutóbb pedig szabadúszó voltam. Egy éve léptem be a HAILO-hoz egy barátom ajánlására. Igazán modern technikai háttérrel rendelkező taxiflottát üzemeltet ez a cég. Az én taximat is lehet akár okostelefonnal rendelni. Fontos, főleg a fiatalok számára, hogy haladjunk a

korral. Számomra az is vonzó volt még ebben a cégben, hogy végre citromsárga, igazi taxi – színnel járhatom az utakat.

Az első bérelt taxi

Megjegyzem - szerencsére már csak heti öt napon, saját időbeosztással.

F. Gy.:

Mivel kapcsolódik ki a fárasztó napi munka után? Van hobbija esetleg?

R. L.:

Autómodelleket gyűjtök és javítok, gyűjtöm ezenkívül a különböző márkanevvel ellátott kis souvenir tárgyakat is. Imádom a lakásdekorálást, melyhez minden szerszámom és kitartásom megvan. Kiváló vendéglátó hírében is állok, nagyon szeretem a vendégeimet a legjobb minőségű étellel és itallal kényeztetni. Mindig nyitva áll az ajtóm egy jó baráti beszélgetésre.

Új taxi, új design

F. Gy.:

Mivel zárná ezt a beszélgetést?

R. L.:

Ahogy a taxim rendszáma is „11 ELEVEN”, mely nem csak a születésnapomra, de az egész életemre is vonatkozik, én nagyon eleven vagyok, szeretek élni, boldog és szabad lenni! Kívánom ezt Mindenkinek!

Édes otthon

KANADAI / AMERIKAI MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget.

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámban megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$75 egy évre vagy \$40 félévre, postázással.

A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországon hirdető több ezer olvasóhoz szólhatnak! Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kékújságot!

A legjobban informált magyar a Magyarorságot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442

Kiadó: Aykler Béla

Főszerkesztő: Susan Papp

Felelős Szerkesztő: Dr Tanka László

Szerkesztő: Balás Róbert

Számítógépes szerkesztő: Horváth Zsolt

Web: www.kanadaimagyarsag.ca

E-mail: info@kanadaimagyarsag.ca

Reméljük továbbra is szolgálhatjuk a magyarságot a nyugat legnagyobb számú hetilapjával.

A HORTOBÁGYI ORGONA

GÁRDONYI GÉZA

Hirtelen beborult az ég, mintha egy óriás hamuszínű ponyvával vonták volna be. A Hortobágy síkján hűvös fuvallat száguldott végig. A távolban morgott már a zivatar.

A kocsúton három biciklis iklatott az egyetlen házikó felé, amely azon a tájon felfedezhető volt. Mind a három fiatal úri legény. Az egyik szalmakalapos, ketteje fehér zsokésapkás.

- Csak idejekorán elérjük a házat! - gondolták óhajtva mind a hárman.

Az ég még inkább elsötétült. A távoli nyárfák szinte elsüllyedtek a felhők ónszínű homályában. Aztán vakító villám cikázott el az éghatár alján. S rá egy negyedpercnyi mély csend után, földet rázó dübörgés.

A biciklisek még inkább megnyomták a pedált. Hasmánt rugtattak az egyetlen hajlék felé.

A nyomukban magasra tarjazó port oldalt söpörte el a vihar fuvallata.

Mikor a házhoz értek, már nagy cseppekben hullongott az eső.

Az idő délutáni öt óra. Éppen jó uzsonnára. Ha bő eső esik, meg is hálnak ottan.

A ház csárda. Kerítetlen udvar. Két sovány akácfa meg egy eperfa volna a dísze. Az eperfához egy vékony lábú pej ló van kötve. Tehát vendég is van a csárdában.

A három biciklis leugrik az udvaron. A biciklit begurítják a pitarba.

- No, most már szakadhat akár a vízözön is!

Bent a csárda csendes. Egy öreg szűrös paraszt bóbiskol az asztalnál, az áporodott levegőjű szobácskában. Az ablak üvegén néhány unatkozó légy sétál összevissza. Senki más egy lélek se. No, majd csak előkerül valaki. Letelepdednek az x-lábú tölgyfaasztalhoz ők is. A bóbiskoló öreg álmosan pillant rájuk, aztán tovább gunnyaszt. Pedig öt üveg bor áll előtte glédában az asztal közepén, öt hosszú nyakú félliteres üveg. Ketteje üres, a harmadik is meg van már kezdve.

A három úrfinak felöltik az üvegsor.

- Érdekes - mondja halkán ez egyik. - Itt nincs pincér, tehát elibe raknak az embernek egy sor üveget. Nem kell rendelgetni.

Végre előkocog a kocsmáros. Szőke négyszögember. Nyugodt, mint a fagyott zsír. Kurta szárú, piszkos cseréppipa van belenőve a szájába.

- Egy orgona bort! - kiáltja foghegyről a szalmakalapos.

A kocsmáros értetlenül néz.

- Öt üveg bort. Úgy, mint ott áll, orgonarendben. Az orgona kifejezés tetszik az ifjaknak.

- Nekem is egy orgonát! - rendeli a másik. (Baritonhangú, cingár barna fiú.)

- Nekem a legkisebb üvegtől a legnagyobbig!

- És valami ennivalót! - mondja a szalmakalapos.

- Mi van?

A kocsmáros csodálkozva néz.

- Bort adhatok - feleli nyugodtan -, de enni... nem szoktak itt enni.

- Nem szoktak enni?

- Ki-ki a tarisznyában hozza, amit eszik.

A házat mennydörgés rázta meg.

- Minek uzsonnázzunk - mondja az asztalfőn ülő zsokésapkás, (fitakos orrú, kefehajú szőke legény) -, inkább vacsorát csináltassunk. Arról ne is álmodjatok, hogy ma még Kócsba jutunk. Itt fogunk hálni.

És körülnéz.

- Hát bizony - véli a kocsmáros az ablakon kipillantva -, aligha nagy eső nem esik.

Pedig már akkor zurogva verte az ablakot a zápor.

- Van-e egy tisztességes szobája? - kérdezte a szalmakalapos.

- Vanni vóna - felelte vállat vonva a kocsmáros -, de azt nem adhatom oda.

- Megfizetjük.

- Elhiszem. De beteg a feleségem.

- Hát akkor itt hálunk! - mondja vígan a baritonhangú. - Ketten a lócán, egy a búbos mellett. De hát mégis mit adhat vacsorára?

A kocsmáros a vállát vonogatta:

- Nem adhatok semmit se, mer amint mondtam, az asszony beteg. Gyermekek érkezett... hálistennek.

- Hát maga nem tudna valamit?

- Hacsak... van egy fertály birkám...

- Hiszen az pompás! - kiáltja a szalmakalapos. - Nem régi?

- Tennapi.

- No, az pompás lesz. Birkagulyást eszünk! Jó paprikásat, betyárosat!

A kocsmáros bólított, és kikocogott.

- Hány üveg bort hozzak? - kérdezte az ajtónál visszafordulva.

- Mondtuk már: egy orgonát mindenikünknek! - kiáltotta vígan a fitakos. - Mint az öregúr előtt!

Az öregúrnek nevezett szűrös öreg fölemelte két bozontos vörhenyesszürke szemöldökét, s a szemöldökével a szemeháját. Unalommal pillantott a fitakosra, aztán a szemöldök és szempilla újra leereszkedett.

Széles ábrázatú, vén paraszt volt, talán hetven esztendő is. Nagy feje kifejezéstelen és kopasz, mint a szántóföldön nőtt tök. Csak egynéhány szál ősz haj csillogott rajta, mint valami megkuszált pókháló. Vörös kis cseréppipája előtte hevert az asztalon.

A kocsmáros az ifjak elé rakott tizenöt hosszú nyakú palackot.

- Kár, hogy cimbalmos nincs itt a bűbos mellett - vélekedett a szalmakalapos - meg egynéhány betyár. Hiába, már vége a Hortobágy költészetének is.

Az ifjak szivart, cigarettát vettek elő. Hogy az esső elől földél alá menekülhettek, jókedvűen beszélgettek. Térképet terítettek az asztra, és számították, hogy mikor érkeznek Tiszafüredre? onnan Hevesre, onnan Hatvanba és aztán haza Budapestre?

Az esső suhogva esett odakünn. A kocsmáros főzte a konyhán a birkahúst. Az öreg szűrös szunyókált.

- Lássuk, hogy szól az orgona? - mondotta a szalmakalapos.

A bor már rég előttük állt. Vidáman koccintottak az üveggel, s ittak. Savanykás volt az ital, de érezni lehetett rajta, hogy igazi bor. Izlett nekik.

A fitakos orrú pajkos szemöldökemeléssel intett az alvóra:

- Az öreg organista milyen jól alszik!

- Ez az ő ebédutáni sziesztája - felelt hasonló halkán a szalmakalapos. - Délben ebédelt, aztán utána ide jött feketekávéra. Estig szundikál.

- Öt üveg bor a kávéja.

És halkán vihogtak.

A fitakos orrúnak légy szállt a kezére. Rákapott. A légy ijedtében belecsapódott a hosszú nyakú üvegbe.

Ezen is nevettek.

A fitakos orrú fogta az üveget és ravasz arccal, a nyakát komikusan a vállá közé húzva kicserélte az öreg szűrösnek a megkezdett üvegével.

Ezt annyira nevelték, hogy belevörösödtek, beleizzadtak.

A szunyókáló fölébredt az elfojtott nevetésre: maga elé nézett nagy álmosan, az ifjakra is fordult egyet a pillantása. Aztán lomha mozdulattal fogta a félbenálló üveget, amelyikben a légy vergődött, és a szájához emelte. Le se vette addig, míg az utolsó kortyig el nem fogyott.

Az ifjak tekeregtek neveltükben a lócán.

- Az orgona, ah-haz ohorgona... - röhögte a fitakos -, jól szelel!

A szűrös ember megint rájok pillantott. Fölvette a pipáját, s unatkozó arccal verte ki belőle a hamut lapátnyi széles, barna tenyerébe.

A szalmakalapos komolyságot szedett az arcára, s megszólította:

- Jó volt, öreg?

A két másik erre a kérdésre pukkadozva nevetett.

A paraszt a kérdezőre nézett:

- Mit beszél?

- Hogy jó volt-e a bor?

- Maradhatós - felelte az öreg nyugodtan.

- Nincs valami különös íze, mikor nyeli az ember?

Erre a kérdésre maga a kérdező is eltruccant. A másik kettő fuldoklott és könnyezett nevetésben. Olykor szüneteltek, és komolyak iparkodtak lenni, de mihelyt valamelyik megszólalt, a szava nevetésbe fulladt, s a másik kettő is röhögött.

A parasztember változatlanul komoly arccal nézte őket. Elővont egy szennyes nagy kostököket a szüre alól, és megtömte a pipáját.

- Nem érez valamit kend belől? - kezdte újra komikus-komoly színnel a szalmakalapos.

A *belől* szóra megint elfogta őket a nevetés kínja.

A paraszt letette a pipáját. Két szemöldöke fölemelkedett a homloka közepéig. Az arca elvörösödött. A szeme megcsillant.

- Tán engem nevetnek? - dörögte a kezét az asztra nyomva.

- Ó, dehog - felelte vígan a fitakos -, azt a *másikat!*

Erre megint egy fetrengés következett.

Az öreg az asztra csapott az öklével:

- No hát most már ölég!

Ezt egy oly dörgő hangon mondta, hogy a biciklis ifjak egyszerre megmeredtek. Elhülten néztek az öregre, aztán összepillantottak.

A pillantásuk megegyezés volt abban, hogy az öreget rendre tanítják.

A baritonhangú monoklit vetett a bal szemére, és nagy peckesen az öreg elé állt. Szinte áthajolt az asztron. Gögös orrhagon kérdezte:

- Hogy mer kend velünk ilyen hangon szólani?!

Az öreg fölmozdult:

- Hogy merek? Hát majd mingyár megmutatom!

Vállának egy rándításával ledobta a szűrét. A kezének egy mozdulatával felgyűrítette az inget a karján.

Olyan két izmos kar került elő, hogy a fővárosban combnak is megjárna. Naptól égett széles, domború melle, ahogy előtűnt, az ifjak meghököltek.

- Nono, öregúr... - hebegte csillapítón a szalmakalapos.

Mert nyilvánvaló volt, hogy akit az a két izmos kar megfog, aligha szedi valaha rendbe az egészségét.

- Nono, öregúr...

Azonban a hortobágyi ember nem hallott többé:

- Kifelé! - ordított reájuk.

És az ajtóra mutatott.

A három ifjú egymás mögé iparkodott sorakozni.

- Nono, öregúr...

A baritonifjú még egyszer összeszedte a bátorságát. Remegő hangon próbált ellenkezni:

- Önnek nincs joga... Nem ön a kocsmáros...

Az öregúr maga mögé nyúlt, és egy vastag, görcsös fütykőst emelt el a faltól.

- Kifelé! - bömbölte a botot fölemelve.

S egy olyan mozdulattal, amellyel bikát lehetne agyoncsapni, rázuhintott az asztalra:

- Kifelé!

Bal kezével egyet lódított a nehéz tölgyfaasztalon.

Bukfencet hányt a levegőben minden üveg. Az asztal nagy dördüléssel fordult a szoba közepére.

De mikorra az öreg előlépett, már akkor a biciklisek egymás hegyin-hátán eszük nélkül rohantak ki az ajtón. Felkapkodták a biciklit s úgy eliskoltak, hogy öles sugarakat hányt a sár-víz a kerekük nyomán.

A kocsmáros csodálkozó szemmel állt a küszöbön:

- Mi lelte kendet, Máté bácsi?

Az öreg a nyakába szedte újra a szűrét. Visszaült és a szájába igazította a pipáját.

- Fene a városi bibiceit... - dörmögte nyugodtan - ne orgonáljanak itt nekem a fülembé.

KELLER PÉTER

(GÁRDONYI GÉZA DÉDUNOKÁJA)

BESZÉD A GÁRDONYI SZOBORAVATÁSON

Kedves Megjelentek!

„Soha semmiféle parádénak előfincánkolója nem voltam. Ha vannak értékek a munkáimban, nem az én értékeim, hanem nemzeteméi. Amit Isten nekem erőnek adott, hogy alkossak, nem nekem adta, hanem nemzetemnek...” írja Dédapám a Titkosnaplóban.

Ha megnézzük életét láthatjuk, valóban nem volt a parádék embere. Ugyanakkor azt gondolom, mint minden ember, Ő is örült az őszinte hálának.

Engedjék meg, hogy Dédapám és a Család nevében köszönetet mondjak L.Simon László Elnök Úrnak és mindazoknak, akiknek része volt

abban, hogy ez a szobor elkészüljön, és megköszönjem Önöknek, akik most itt vannak és fontosnak tartották, hogy jelen legyenek a szoboravatáson. Jól eső érzés, hogy Dédapám születésének 150. éves évfordulóját ilyen széles körben ünnepli a Nemzet. Sokat gondolkodtam, mi lehet ennek az oka.

Én mérnök ember vagyok, de menedzsmentet is tanultam és engem ez segített, hogy megértsem Dédapám művészetének lényegét, sikerének kulcsát.

Azt, egy vállalkozás akkor sikeres, ha a vízió, a misszió és a célok összhangban vannak. Dédapám tudatos író volt, mégis megdöbbenve tapasztaltam, hogy ezelőtt közel száz éve ő már úgy dolgozott, mint ma a legsikeresebb vállalkozások, és ennek része, hogy a jövőképe, a küldetés és a célok nála csodálatos egységet alkottak. Ő hitt az örök életben. Ez volt a jövőképe. Gondoljanak csak a sírfeliratára: *„Csak a teste”*. De aki ezt valaki másképp kívánná értelmezni, annak elmondom, hogy volt ennek egy hosszabb változata is: *„Hiszek az egy Istenben és az örök életben”*.

Dédapám küldetése a néptanító küldetése. Maga mondta: *„Én a népért születtem. A nép oktatója vagyok az íróasztalom mellett is.”*

A célokról Fiainak ezt írja:

„Az ember célja a tökéletesség. Eszköze rá a lelki tisztaság. A tiszta lelkű tökéletes ember megismeri, hogy az élet alapja a szeretet.”

Ugyancsak a Fiainak hagyta örökül:

„Embértársaink iránt úgy kell viselkednünk, mintha Krisztus második parancsa így volna felírva a szívünkbe: - Szeresd felebarátodat jobban, mint magadat.”

A legfőbb rendező elv tehát a keresztény értelemben vett Örök élet, az Istenközelség belső élménye, aminek hirdetése a küldetés tárgya, és amely belső örömmel a hírüladása, átszármaztatása, másokkal való megértetése, közkinccsé tétele a művészi cél.

Hogy ez nem kitaláció, hadd hivatkozzak az Ida regényére. Ott ezt olvasni:

„...megtaláltam a művészet kulcsát: eksztázis a neve. (...) De nem az az eksztázis, amelyet a mű fejez ki, hanem az az eksztázis, (...) amely a művet létesíti. Az eksztázis az a szent tűz, amelyben a gyémánt terem. Kis lobbanás: kis gyémánt. Nagy, erős tűz: nagy gyémánt. De hát beszéljünk magyarul: eksztázis helyett elég rezgést mondanunk, lélekrezgést. Azt a rezgést örökíti meg a művész, hogy (...) megmaradjon az a gyönyörűség a fiainak, a lányainak, azok társaságának, mind a világnak...”

Sok életrajzíró tartotta Dédapám a szeretet írójának. *(folytatás a 36. oldalon.)*

KÁLMÁN LÁSZLÓ

Smithsonian Folklife Festival, Washington

Június 26-30 és július 3-7 között került megrendezésre Washingtonban a Smithsonian Folklife Festival, melynek kiemelt vendége idén Magyarország volt.

A fesztiválon két hét alatt több mint másfél millió ember ismerkedett a magyar kultúrával. Rengeteg ember dolgozott azért, hogy a rendezvény sikeres legyen, ennek a gépezetnek egyik fontos láncszemét pedig az önkéntesek adták, akik között megtalálhattunk néhány Kőrösi Csoma Sándor ösztöndíjast is.

Már a márciusi magyarországi felkészítés során elterveztem, hogy önkéntesként részt szeretnék venni a fesztiválon. A mentorom támogatta az ötletemet, így valósulhatott meg, hogy a „távoli” Kanadából eljussak az Egyesült Államok fővárosába, ösztöndíjas társammal, Flender Gyöngyivel együtt.

Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes és a KCSP ösztöndíjasai: Dr. Flender Gyöngyi (Toronto), Hegedűs István (New Brunswick), Götzinger Laura (Ottawa) és Kálmán László (Toronto).

A fesztivál megnyitója előtt egy nappal Gedeon Béla, volt washingtoni kulturális attasétól meghívást kaptunk Navracsics Tibor sajtótájékoztatójára, amely nagy élmény volt számunkra. Külön örültünk annak, hogy az eseményt követően lehetőségünk volt pár szót váltani a miniszterelnök helyettes úrral.

A rendezvényen napról napra egyre több látogató ragadta meg a lehetőséget, hogy megismerkedhessen a magyar hagyományokkal, ízekkel és kultúrával. Mi önkéntesként főként a tolmácsolásban tudtunk segíteni az egyes magyar mesterségek sátrainál, amelynek köszönhetően számos magyar mesterséggel ismerkedhettünk meg közelebbről. A kézműves sátrnál július negyedikén, a függetlenség napján egy szinte lehetetlen küldetésbe fogtam: az oda látogató gyerekeket arra próbáltam rávenni, hogy az amerikai lobogó színei helyett a piros, fehér és a zöld színeket válasszák.

A két hét gyorsan eltelt, rengeteg új élménnyel gazdagodtunk. Büszkén állíthatjuk, hogy ez alatt az idő alatt valóban Magyarország volt Washington középpontjában!

LELKES ILONA

SZERELMEM BUDAPEST

Újfent visszatértem „utolsó utamra „
bevallom hogy ismét Budapestet látva –
jelenem s jövőmet, mindent sutba dobva-,
szerelmes vagyok én ebbe a városba.

Gellért hegynek csúcsa, Szikla templom mélye,
Vár labirintusa, Szentháromság tere –
a vén Duna partja – Váctól le – Csepelig
emlékeim őrzik, múltamat mesélik.

Jó, hát náluk hagyom elmúlt életemet,
színes fellegekben táncoló lelkemet,
itt hagyom, elmegyek, hogy visszatérhessek –
szerelmükre vágyva, újra „itthon” legyek.

**PITTI KATALIN ÜNNEPI KONCERTET ADOTT
A SZÁZÉVES DITRÓI
JÉZUS SZENT SZÍVE-TEPLOMBAN**
(Varga Gabriella tudósítása alapján)

Aki figyelemmel kísérte az elmúlt három év alatt a Jakab Antal Keresztény Kör tevékenységét, láthatta, hallhatta vagy tapasztalhatta, hogy annak múltunk és jelenünk értékei állnak a középpontjában. Képességeink és lehetőségeink szerint rendre fejet hajtunk egyházunk és nemzetünk meghatározó személyiségei előtt, tisztelgünk a hagyományörzés és a közösségmegtartás szolgálatában álló intézményei előtt, megemlékezünk jelentős évfordulókról... Folyamatosan azon munkálkodunk, hogy a világban mindenhová elérjen a hangunk, ahol magyarok élnek, hogy Erdély múltjának és jelenének kincseit minél többen megismerjék.. Amikor Ditró népe Jézus Szent Szíve-nagytemploma felszentelésének századik évfordulója megünneplésére kezdett el készülni, számunkra is adott volt a kérdés: hogyan fejezzük ki köszöntésünket mi, hogyan fejezze ki köszöntését a Jakab Antal Keresztény Kör, mit tudnánk mi hozzáadni ahhoz a roppant gazdag programsorozathoz, amelyet a település vezetése és egyházközsége a centenárium méltó megünneplésére összeállított. Ennek a gondolkodásnak a nyomán döntöttünk úgy, hogy a Jakab Antal-emlékdíj 2013. évi átadását a százéves templom előtti tiszteletünk jeléül Ditróban fogjuk megtenni, valamint hogy *Megőrizendő értékeink* című konferencián vizsgáljuk meg, melyek azok az értékek, amelyek megtartották száz éven keresztül ezt a templomot és ezt a közösséget, s amelyeket a megváltozott és folyton változó világunkban is meg kell őriznünk ahhoz, hogy a település majdani lakói is megünnepelhessék a templom felszentelésének további százévenkénti évfordulóit...

Egy évvel ezelőtt alaposan végiggondoltuk, mi volna az a köszöntési forma, amely jól illeszkedik a Jakab Antal Keresztény Kör stílusához, amely sajátos, különleges jegyeket is hordoz, s amely az ünneplők emlékezetében felejthetetlen, örök emlék marad.

Nem kellett sokáig gondolkodnunk. Hamar rájöttünk, ki az a Magyarországon élő, de annak határain kívül is ismert és méltán nagyon kedvelt művész, aki oly sokszor gyönyörködteti hangjával, énekével és lelkével az érdeklődőket templomok falain belül is, akinél illőbb művészt ki sem tudtunk volna szólítani július 10-én, szerdán

este 20 órakor a ditrói Jézus Szent Szíve-nagytemplom oltára elé.

De az események nem ezzel kezdődtek, 19 órakor egy egészen kivételes, ünnepi szentmisén vettek részt a templomban összegyűlt papok és hívek százai, ezrei...

Az évfolyam-találkozó kiemelkedő eseménye volt július 10-én, szerdán este a teljesen megtelt ditrói Jézus Szent Szíve-nagytemplomban a 42 év papságért bemutatott, Cserháti Ferenc püspök atya vezetésével koncelebrált hálaadó szentmise.

A Jakab Antal Keresztény Kör az 1971-ben szentelt papok évfolyam-találkozásának résztvevői által július 10-én, szerdán este a teljesen megtelt ditrói Jézus Szent Szíve-nagytemplomban a 42 év papságért bemutatott, Cserháti Ferenc püspök atya vezetésével koncelebrált hálaadó szentmise után nyújtotta át ajándékát a százéves ditrói Jézus Szent Szíve-nagytemplomnak, még pontosabban szólva a ditróiaknak, hiszen ők tartották meg a templomot száz éven keresztül. *„Kívánjuk, hogy adjon a Jóisten Önöknek erőt ahhoz, hogy megtartsák az elkövetkező száz és száz évekre is. A Jóisten éltesse sokáig minden ditrói és Ditróért szorgoskodó, a közösség megtartásán és összetartásán fáradozó, jó szándékú embert. Szóljanak a most következő énekek, dallamok és gondolatok Önöknek, kedves ditróiak és a ditrói templom előtt tisztelgő kedves vendégeknek!”* – hangzott el a felvezető gondolatok között, majd kiszólitottuk az oltár elé Pitti Katalin Liszt Ferenc-díjas operaénekest (szoprán), Erdemes művészt. Az orgonánál már ott várt rá Hegedűs Valér zongoraművész, orgonaművész.

A koncertet a művész az oltárnál kezdte. Először a capella (hangszerkíséret nélkül) énekelte el az *Ómagyar Mária-síralom* című művet, szavalta el Ady Endre *Volt egy Jézus* versét, majd énekelte el Balassi Bálint *Áldj meg minket, Úristen!* című versét. Műsorát azután az orgona mellett folytatta. Bach-Gounod: *Ave Maria*; Mozart: *Alleluja ária az Exultate, Jubilate...* című motettából; Stadella: *Pieta Signore!*; Liszt Ferenc: *Freudvoll und Leidvoll; Örömmel és bánattal telve*; Erkel Ferenc: *A honfi imája*; Kodály Zoltán: *Ave Maria* műveit hallhatták a közelről és távolról érkezett érdeklődők, végül pedig Pitti Katalin, immár Hegedűs Valér zongoraművésszel együtt, visszajött a templom oltára elé, és onnan elindulva Halmos László *H-moll miséjéből* a *Benedictus* szavaival és dallamával járt körbe és kért áldást a templomban minden egyes jelenlétűre. *„Olyan volt, mintha Angyal járt volna*

körbe a ditrói templomban” – mondták sokan utólag. A látvány és a látvány szülte érzések érzékeltetésére álljon itt egy levél, amely pár nappal a koncert után érkezett:

„Lélektől lélekig”

Úgy éreztem, szavakkal nem lehet kifejezni, amit akkor átéltem, de azóta is hallom a hangot, azt a csodálatos égi dallamot, amely 2013. július 10-én betöltötte a ditrói templomot, s ami arra készítet, hogy mégis megpróbáljam leírni.

Nagy zeneszerzők legszebb imáit szólaltatta meg, imádkozott helyettünk, értünk; csak zengett a dallam, betöltötte a nagy templom minden zegzugát, a lelkünket is, körülölelt, fölemelt. Teljesen elvarázsol, hulltak a könnyeim a gyönyörűségtől.

Pitti Katalin énekelt, a Liszt Ferenc-díjas operaénekes, aki a Jakab Antal Keresztény Kör meghívására érkezett Ditróba, hogy koncertjével köszöntse a százéves Jézus Szíve-templomot. Szébb ajándékot nem is kaphatott volna a frissen felújított öreg templom s hitközsége, akinek köszönheti új arculatát.

Már a koncertet megelőző szentmise méltóképpen előkészítette a művésznő „szívtől szívig”, „lélektől lélekig” ható előadását. Úgy énekelt, hogy istenadta tehetségét nem a maga dicsőségére fordította, hanem szeretet formájában szétszórta közöttünk, nyomot hagyva lelkünkben. A zsúfolásig telt templom minden egyes hívének külön is énekelt, szó szerint körülölelt mindannyiunkat, egyenként búcsúzott mindenkitől. A szünni nem akaró tapsviharnál még meghatóbb köszönetnek találtam azt, hogy egy egyszerű asszony kezet csókolt a művésznőnek. Olyan szívből jövő, őszinte gesztus volt! Fogadja valamennyiünk nevében!

Köszönöm a Jakab Antal Keresztény Kör tagjainak, hogy ilyen szép élményben lehetett részem.

Gyergyószentmiklós, 2013. július 12.
Vargyas Rozália

E sorok olvastán a művésznő pedig a következő válaszlevelet küldte el nekünk:

Tele a lelkem a ditrói élménnyel és a szeretet hatalmas erejével, melyet Isten oly bőkezűen adott nekünk... Bennem is áradó szeretet éled, ha csak rátok gondolok... És ez minden erdélyi út, minden székelyekkel való együttlét után így van.

Ti vagytok a Szentlélek ereje, a fájdalom és a megtörtség termi a legszebb kincseket mindannyiánk lelkéből...

A székely egységért küzdeni kell, a székely magyar lélek a legerősebb a magyarság élettörténetében. Csak tiszteletet érdemelnek. Köszönöm a kedves örömhírt, nekem is az volt a célom: örömhírt vinni az élet értékeiről, és azzal magamat is figyelmeztetem és magamat is felemelem...

Aztán jöttek velem mind, akik együtt voltunk...

Köszönöm, hogy ott lehettem veletek!

Pitti Katalin

Szigeti Miklós

A CSODAGYÓGYSZER – ELMAGÁNYOSODÁS ELLEN

Ma már közhely: társas magányban él a társadalom – különösen a nagyvárosokban. Egymást nem ismerő, egymástól eltávolodó, pontosabban: egymáshoz igazán soha nem is közeledett emberek tömege.

De nem volt ez mindig így. Azaz ahogyan megyünk vissza az időben – úgy figyelhetjük meg, hogy ez a modern ember egyre kiteljesedő szocializációs torzulása. A kezdetektől a falvak, de még a városok lakossága is állandó, szoros, szövevényes közösségi kapcsolatokban élte életét – mostanáig.

Az ember társaslény. Létének alapfeltétele a másik emberrel, emberekkel való közössége. Robinson Cruso magánya, vagy mint a Cast Away című filmben a repülőszerencsétlenség következtében egy lakatlan szigetre vetődött és ottfeljtett ember szenvedése (Tom Hanks zseniális alakítása) – nem az az állapot, amelyre bárki vágyik. Hiába van étel, ital, és minden, mi szükséges, vagy még annál is több – ha nincs kihez szólni!

Gyermekkorom kedves olvasmánya volt a Három testőr – és jelmondatuk: Egy mindenkiért – mindenki egyért! Eszembe jut Petőfi Sándor, Csatadal című verse. Ma meg se engednék az ilyet tanítani a kanadai iskolákban – mármint ennek a szellemiségét: „Véres a föld a lábam alatt / Lelőtték a pajtasomat, / Előre! / Én se leszek rosszabb nála, / Belerohanok a halálba, / Előre! / Ha lehull a két kezünk is, / Ha mindnyájan itt veszünk is, / Előre! / Hogyha el kell veszni, nosza, / Mi vesszünk el, ne a haza, / Előre!” Vagy ez csak költői túlzás? Annyira nem az, hogy amit írt, az történt vele. Saját életével pecsételte meg a leírtakat!

Azt gondolom érzékelhető a hatalmas kontraszt a jelen magányos, individualista tömegei – és a múlt közösséget megélő, felvállaló létformája között. De ma az utca embere minderre legyint, nem érti, vagy nem akarja érteni – közben szenved, és nem tudja mitől. A pszichológus pedig megállapítja: a modern, individualizálódott társadalom egyik természetes jelenségéről van szó.

Két dolgot szeretnék csak kiemelni azok közül, amelyek ebbe az irányba terelték a társadalmakat. Egyik az úgynevezett fogyasztói kultúra kialakulása.

„A fogyasztói társadalom olyan társadalmat jelöl, ahol az egyre növekvő számú javak és szolgáltatások fogyasztása az emberi élet egyik társadalmilag elfogadott célja, s egyszersmind sokak legfontosabb személyes motivációja; továbbá ahol a

társadalmi struktúrák, mechanizmusok jelentős része a fogyasztói viselkedésben, fogyasztói struktúrákban nyilvánul meg.” (Wikipédia). Már nem az meghatározó, hogy ki mit állít elő, termel, ad – hanem az, hogy ki milyen körülmények közt él, mit kap, fogyaszt. Az egész társadalmi struktúra felépítése hamis, mert amire épül, ami a cél – az kielégíthetetlen. Mindig lesz még, ami nincs – ezért kisérijelensége a depresszió és a társas kötelékek lazulása. Petőfi kora nem volt a „lehetőségek ideje és országa”. A polgárosodó feudális rendben mindenkinek adott szerepe, élete, élettere volt. Mégis sokkal egységesebb, egymásra utaltabb, átérzőbb (empatikus), lelkesebb volt az adott helyi kisközösség éppúgy, mint a nemzet.

Milyen kár, hogy az ember romlott, bűnös természetéből fakadóan a sokkal jobb társadalmi formációkban, gazdasági-szociális lehetőségek közt nem gazdagodik, hanem elszegényedik sokak, tömegek élete!

A másik, amit említeni szeretnék, a szociális létformák leszűkülése. Az emberek kevesebbet beszélgetnek egymással – mert több időt töltenek a különféle médiumok, különösen a televízió és a számítógép előtt. Ezért a kommunikációs közeg is leszűkül a legszükségesebbre: vagyis a közvetlen családra (és ott is sokszor a legelemibb dolgokra). Amíg régen spontán összejöttek emberek – ma csak előzetes bejelentkezésre lehet találkozni egymással. Közösségi létformák tűnnek el fokozatosan: cserkészlet, népgyűlés (helyette a személytelen szavazás), egyház – és helyette nem létesül más.

A közösségi lét áldozathozatallal is jár – amit sokan vonakodnak meghozni. Nem vesznek részt közösségi rendezvényen, mert fel kell hozzá kelni, öltözködni; nem csak azok vannak ott, akik a barátaik... Az egyház különösen fontos, rendszeres, intenzív módja a közösségi lét megtapasztalásának, gyakorlásának. Sokan nem mennek teplomba – hanem csak bekapcsolják a televíziót, vagy rákeresnek az interneten, és házhoz jön valami hasonló. És a közösségi lét valódi megélése helyett leszűkül a szociális igény befentes baráti társaságokban eltöltött órákra – kötetlenül, ameddig mindenkinek jól esik. Csakhogy így felmorzsolódik a társadalom. Leépül az egymáshoz tartozás alapvető, felemelő érzése. Annak megtapasztalása, hogy tartozok valahova, egy nagyobb közösséghez, ahol számítanak rám és én is számíthatok rájuk.

Az elmagányosodás ellen való csodagyógyszer – a kiteljesedő szocializáció, amit így olvasunk a Bibliában, így mondja Jézus:

„Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én

megnyugvást adok nektek". (Máté 11:28) A meghívás mindenkinek szól – közösségekben Jézussal, és egymással.

Abban a szeretetben, amit Tőle tanulhatunk, ami a szocializáció attitűdje: ahogyan ő adta magát értünk, a mi bűneinkért – mi is adjuk magunkat egymásért. Van rizikója? Igen, van. És ha én adom magam – a másik meg nem?

Akkor majd Isten kárpótol – és rávezet, hogy minél többet adok, önzetlenül, számítás nélkül, annál többet ad ő nekem. Szeretetet gerjeszt fel bennem. Mert igaz: „*nagyobb boldogság adni, mint kapni*". (Ap.Csel 20:35)

Csodagyógyszer? Be kell venni! El kell indulni! A nagy társadalmi folyamatokkal ellentétben - vannak élő közösségek! Ebben az elmagányosodó világban is éljünk - együtt - közösségekben!

Jókai Anna Kossuth-díjas író életműsorozatának nyolcadik kötete, a **Szegény Sudár Anna**, a Széphalom Könyvműhely gondozásában jelent meg. A regény első megjelenésekor is (1989) jelentős sikert aratott; azóta már a harmadik kiadása is megjelent. A Szegény Sudár Anna egy erdélyi magyar asszony képzelet naplója, amely az 1989 decemberében lezajlott romániai "forradalom" előtti időkből játszódik. A Szegény Sudár Anna az első és mindmáig az egyetlen regény, amelyet anyaországbeli író alkotott a romániai magyarság nehéz sorskérdéseiről. A regényt 1998-ban Magyar Örökség díjjal tüntették ki.

"Arról is akartam szólni - mondja **Jókai Anna** -, hogyan, milyen tartással és milyen erőforrásból táplálkozva lehetünk képesek a sokszor elviselhetetlennek tűnő lelki és testi szenvedéseket mégis elviselni, honnan jön a remény a reményre?"

Bálint Márta elmondta: a regény megkapó látetelet ad egy erdélyi asszony életéről. A napi feljegyzésekből Sudár Anna életkörülményei, a háziasszony apró-cseprő dolgai hiteles realizmussal éppúgy megismerhetők, mint azok az érzelmi, indulati folyamatok, amelyek személyiségét meghatározzák.

Bálint Márta színművész Marosvásárhely szülőltje. Színészi diplomáját a Szentgyörgyi István Színművészeti Főiskolán szerezte, majd a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház tagja lett, ahol több mint ötven főszerepet játszott. Főbb alakításai a következők: Kasszandra (Euripidész-Sartre: Trójai nők), Noémi (Jókai Mór: Az aranyember), Larissza (Osztrovszkij: A hozomány nélküli lány), Regan (Shakespeare: Lear király), Estella (Krúdy Gyula: A vörös postakocsi), Dada (Bródy Sándor: A dada), Magdó (Tamási Áron: Énekes madár), Júlia (Strindberg: Júlia kisasszony). 1988-ban családjával együtt Magyarországra telepedett. Színészi pályáját a színpadi produkciók mellett önálló irodalmi estekkel gazdagította, Lénárd Sándor, valamint Kosztolányi

estje után évek óta töretlen sikerrel játssza a szintén erdélyi származású költő-dramatikus és esszéista, Székely János verseiből összeállított, megrázó erejű estjét, melynek anyagából CD is készült. Színpadi sikereit filmszerepek és rádiós munkák teszik teljessé. 2012-ben Magyar Örökség Díjban és Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetésben részesült.

**Az előadás helyszíne és időpontja:
Torontó, Szent Erzsébet Katolikus Templom Hallja
2013. augusztus 25. 15:30 óra**

ISTEN VIGYE VÉGBE A JÓT, AMIT ELKEZDETT BENNETEK

Beszéd, 2013. július 28.

Péter apostolnak az Apostolok Cselekedeteiben olvasható szavai szellemében mondom (Csel 3,6): *Aranyom, ezüstöm nincs, a kincsem Jézus Krisztus, Őt igyekeztem közelebb hozni, megjeleníteni, az ő erejét, segítő szeretetét - a szentségekben Őt magát adni nektek. Őt, akiről a mai szentleckében írja Pál apostol a kolosszeiknek, hogy a következőkkel szemben ellenünk szóló adósságlevelet élete árán eltörölte, az útból eltávolította és a keresztre szegezte.* Ő érte jöttem ide Magyarországról öt éve és három hónapja, több és fontos otthoni országos és rendi munkát abbahagyva, barátoktól, munkatársaktól elbúcsúzza, mert előljárom ezt kérte tőlem.

Akkor hirtelen történt a döntés, mert hirtelen lett szükség itt, a torontói plébánián egy papra, betölteni egy megüresedett helyet, ahogyan az apostolok Mátyást apostollá tették a megüresedett helyre egy különös sorsvetés keretében Jézus mennybemenetele után. Bár soha nem voltam plébános korábban, mégis logikus volt a döntés, hiszen 1990-ben kanadai állampolgárként saját kérésemre tértem vissza Budapestre éppen Torontóból, hogy A Szív újság szerkesztését, kiadását abban az országban végezzem, ahová a havilap tartozik.

Loyolai Szent Ignác, akinek ünnepe három nap múlva lesz és akinek rendjébe tartozom, a készséges és jó szíví értelmi engedelmisséget a jezsuiták igen fontos tulajdonságának tartja. Hisszük, hogy a hívő engedelmisség jegyében Isten kezéből elfogadott feladathoz ugyanaz a hűség Isten mindig meg is adja kegyelmeit, ha elég nyitottak vagyunk rá, azokat a kegyelmeit, amelyek elegendőek a vállalt munka megfelelő végzéséhez.

A mostani döntés, hogy térjek vissza Budapestre egy korábban ott részben elkezdett tevékenységet folytatni a következő fő szolgálatomként és köszönjek el itteni barátaimtól és munkatársaimtól, töletek, ez a döntés nem hirtelen történt és nem volt titok. Már 2008-ban, mikor jöttem, szó volt arról, hogy maximum 5-6 évet töltök Torontóban, s hogy ezen idő alatt igyekezzek úgy alakítani itt a plébániai munkát, hogy hosszabb távon egyetlen jezsuita is képes legyen ellátni a papi szolgálatot, mert a provincia többet nem, de Isten segítségével egy alkalmas jezsuitát szándékozik biztosítani hosszabb távon erre a feladatra. És másfél éve hivatalos látogatásán jelezte a magyar jezsuita

provinciális, P. Forrai Tamás, akit ismernek, hogy a terv nem változott, készüljek, 2013 nyarán átveszi tőlem valaki ezt az összetett, nem könnyű, de áldott és szép szolgálatot.

Aranyom, ezüstöm nincs, a kincsem Jézus Krisztus, Őt igyekeztem közelebb hozni, megjeleníteni, az ő erejét, segítő szeretetét, a szentségekben Őt magát adni nektek az elmúlt évek alatt. Őt nyújtani, aki miatt, az egyetlen igaz miatt az Örökkévaló megkegyelmezett az egész világnak. A mai olvasmányban hallottuk, miként alkudozott Istennel Ábrahám. Vakmerően lealkudta Szodoma és Gomora elvetemült lakóinak megváltási árát tíz igazra. Nem mert továbbmenni. Azóta is tíz igaz izraelita felnőtt férfi imáját tartják szükségesnek testi leszármazottai, hogy hivatalosan könyörögjenek az egész népért a szombati imádságokon, a "hivatalos" imádságokon, a nyitott sírok mellett is... De Isten megmutatta, hogy már egyetlen igaz kedvéért is könyörül megszámlálhatatlan sokaságán a szegény, halálra méltó gazembereknek. És hogy ha övéi közül akár csak kettő-három van együtt az ő nevében, már velük van ő is, az egyetlen igaz.

Aranyom, ezüstöm nincs, a kincsem Jézus Krisztus, Őt igyekeztem közelebb hozni hozzátok. Ember módjára, vagyis bukácsolva, gyengeségek közepette tettem, amit tettem, hogyan is tettem volna másképpen. Jézusnak értem is meg kellett halnia, az én bűneim és gyengeségeim miatt is, így fogadom el tehát ezeket. Bármilyen fájdalmasak, a kereszttel mégis reménnyel teliek. Hiszem, hogy veletek együtt fogadom így ezeket, s hogy ti is hasonlóképpen tesztek saját és mások gyengeségeivel, bűneivel. Bukácsolva, de Jézus által, Jézussal és Jézusért így jöttem vissza hozzátok 2008 májusában Torontóba.

És Sajgó Szabolcs módjára tettem, amit tettem, hogyan tettem volna másként, vagyis azokkal az Istentől kapott sajátos képességekkel, Istentől megengedett sajátos hiányokkal és az évtizedek alatt Isten kegyelmével és kemény munkával elsajátított tudásokkal, amikkel rendelkezem. Amint elődeim is hasonlóképpen látták el itteni feladatukat, mindenki a maga karizmáinak megfelelően. És Rigó Jenő atya hasonlóképpen fogja tenni: a Teremtőtől értetek kapott képességeivel, hiányaival, valamint kemény munkával elsajátított képességeivel és ismereteivel.

Istennek hála minden jóért, ami az elmúlt évek alatt történt. Ez van a mai nap középpontjában a számomra: a hálaadás. Hálaadás a mindnyájunkat teremtő és megtartó Istennek, minden jó egyetlen igazi forrásának, hálaadás neki az elmúlt időért, amit a torontói szolgálatban töltöttem, tölthettem. Ami jó

ezen idő alatt történt, azért a köszönet tehát a mi jó Urunkat, Jézust illeti. És ami nem jó történet vagy nem elég jól, nagyon kérem, hogy azt véletlenül se írják az egyház vagy Isten számlájára, hanem csak annak a gyarló embernek a számlájára, aki én vagyok.

Jezsuita szokás, hogy amikor haldoklik valaki, bocsánatot kér mindenkitől, akivel együtt járta addig a földi útjait, hogy a próbatétel idejéből, ami a földi élet, minél kevesebb teherrel kezdje útjait odaát, az égi ösvényeken. Mondják, hogy minden távozás egy kis halál. Én akkor most másodszor halok meg itt, Kanadában...

Mindezeknek tudatában kérem most azok bocsánatát, akiknek valamiképpen megnehezítettem az életét, akiket megbántottam, akár tehetek róla, akár nem, és akikre gyengeségeim, fáradságom, bármi okán nem volt elegendő figyelmem, időm, szeretetem. A sérülések sértik azokat, akik viselik, ha tehetek saját sérülésükről, ha nem, és sértik azokat is, akik valamiképpen okozták őket akár akarva, akár akaratlan. Vagyis a bocsánatkérés nemcsak annak további útját könnyíti, aki kéri a bocsánatot, hanem azét is, aki a bocsánatra isteni Megváltónk nevében őszintén kész.

Ha ajándékot akarsz az oltáron felajánlani, és ott eszedbe jut, hogy embertársadnak valami panasz van ellened, hagyd ott ajándékosodat az oltár előtt, s menj, előbb békülj ki embertársaddal, aztán térj vissza és ajánld fel ajándékosodat – tanítja nekünk a Mester a Máté szerinti, kimeríthetetlenül gazdag hegyi beszédjében (5,23-24). Kérem tehát mindazokat, akik valamiért neheztelnek vagy haragszanak, nyiljanak meg Isten irgalmas Lelkének befogadására, akik pedig okoztak bárkinek bármilyen módon sérülést, nyiljanak meg “az értünk bűnné lett” (2Kor 5,21), a bűneinket magára vett, helyettünk a kereszten bocsánatért könyörgő Jézus Lelke előtt. Mindannyian érintve vagyunk folyamatosan mindkét területen. Aki azt képzei, hogy ezek rá nem vonatkoznak, azt a biblia hazugnak nevezi. A jó hír, az evangélium meghallása gyümölcsözze bennünk a kiengesztelődés Lelkének befogadását. Így azután Jézusnak tetsző lélekkel, együtt kapcsolódhatunk be ebbe a szentmisébe, a nagy hálaadásba, az eucharishtiába, az egyszerű, az egyetlen utolsó vacsora időtlen, örök jelenébe, ahol az Atyának nyújtott ajándékunk maga az Úr. Ölsük magunkra őszintén az Istentől kapott ragyogó mennyegzős köntöst, az egymás és önmagunk iránt gyakorolt irgalom szívbeli öltözetét. Adjuk át magunkat Istennek, hogy megoszthassa velünk saját öltözetét, hogy Ő maga öltöztessen isteni köntösébe.

Aranyom, ezüstöm nincs, a kincsem Jézus

Krisztus. Amint mindannyiunk igazi kincse a keresztségben kapott új élet, az elveszithetetlen isteni élet, amit ha valaki elvet magától, kivét magából – megteheti, hisz Isten a szabadságunk Istene, minden szabadság záloga -, akkor ez a megvetett élet őt átöleli, tartja, s a bűnös halálát nem akaró Isten sátrat ver az ilyen ember szívének ajtajában, el nem mozdul onnan, kopogtat, zörgöt s ha csak résnyire is nyílik az ajtó, már belép. Ezért kéri Jézus a mai evangéliumban: Kérjétek és kaptok, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak nektek. Kér erre minket Jézus, mert csak így leszünk önmagunk – hiszen ennek az Istennek vagyunk a képmásai, neki, aki ugyanezt teszi: kér, keres, zörgöt a szívünk ajtaján, és kitartóbban teszi, mint amilyen kitartó a mi véges, zárkózó erőnk. Van-e ennél elapadhatatlanabb forrású, igaz remény? Ezt az isteni erényt örzi szívünk mélyén Krisztusunk nekünk adott Lelke.

Mindanyunk igazi kincse Jézus Krisztus, aki a mi mennyei Atyánknak is a legnagyobb kincse. Nagy belső vigasztalásom volt az elmúlt években napról napra látni azokat a testvéreimet, akik itt az egyházközségben ezt az el nem múló igazságot tudják, vállalják, örülnek neki, és igyekeznek továbbadni szűkebb családjukban, valamint az egyházközség nagyobb családjában, Jézus családjában, és a mindenkiért keresztre szállott Üdvözítő egyetemes leendő családjában. Külön kegyelemnek tartom, hogy együttdolgozhattam ezekben az években veletek, a sok-sok önkéntes munkatárssal, akik szerető Urunk szolgálatára hívásomat elfogadtátok, és akik elfogadtatok engem a hitben munkatársatoknak.

Ki más tudhatná igazán, mint az isteni munkára gyenge lelkipásztor, hogy egyedül nem boldogulhat, hogy Jézus nem is akarja, hogy egyedül teljesítse hivatását, és hogy feladata sokkal inkább segíteni, megerősíteni Jézus világi apostolait a közös tanúságtételben az Életről, a világgal zihálva együttörvendező Istenről és megváltó erejéről, az elértékezett isteni országról. Köszönöm az Örökkévalónak mindnyájatok hitvalló életét, minden segítséget, amit a lelkipásztori munkában adtatok. És köszönöm a bizalmat, hogy elfogadtátok az én krisztusi szolgálatomat, hogy szavaimban ráismertek az egyetlen Pásztor hangjára és követtétek.

Mikor Grecco püspök külsőleg beiktatott pásztori feladatomba 2008 szeptemberében, ez csak azt jelenítette meg számomra megrázó erővel, hogy a kinevezés napjától milyen felelősséget vállaltam és milyen kegyelmeket ad hozzá az Úr. Rigó Jenő atya augusztus 1-vel veszi át tőlem ezt a szolgálatot, bár

SAJGÓ SZABOLCS

legion 2

Telch-Dancs Rózsának... szeretettel

mennyországod a Titok maga
a Föltámadott
az Élő
akinél több senki semmi nincs
aki benned lakik
s aki lakozik mindenekben

így aztán ha vállalod
ha éled
ha te is benne vagy
mint benned ő
akkor a menny ott van
aluljáróban
kórházban
mindenféle börtönökben
menhelyen

ott van mindenütt
ahol te vagy

(folytatás a 28. oldalról)

Ez így is van, csak kell hozzá a szeretet pontos definíciója, ami az első János levélben olvasható:

„Az Isten szeretet, és aki megmarad a szeretetben, Istenben marad és Isten őbenne marad” (1Jn 4,16).

Ha ez a szeretet meghatározása, akkor látjuk igazán, hogy a három vezérelv földön túli dimenziókban is egységét alkot, és ez az egység az, ami segít megérteni a titkot: az áldozatvállalás, az önnevelés, az alázat titkát, az apostolkodás titkát, a nemzet felemelkedéséért, az embernemesítéséért vállalt szolgálat titkát.

Jó érezni és tudni, hogy e titkokat Önök, olvasók mindig ismerték. Köszönöm, hogy 2005-ben ennek tanúbizonyságát adták. Köszönöm Önöknek a Nagy Könyv sikerét! Köszönöm, hogy az olvasók értékelték Dédapám szolgálatát, miszerint: *„Ha vannak értékek a munkámban, nem az én értékeim, hanem nemzeteméi. Amit Isten nekem erőnek adott, hogy alkossak, nem nekem adta, hanem nemzetemnek.”*

Köszönöm, hogy meghallgattak.

2013. augusztus 3.

*Sajgó Szabolcs atya megnyitja a templom halljában a
Közös tér - közös örökség c. fotókiállítást*

a külső beiktatása majd csak valamikor szeptemberben lesz. Tudom, már sokan kezdtetek érte imádkozni. Jó tudni, hogy ő igen számít a jó munkatársakra. Adja Isten, hogy közösségünk életében sok olyan hívő legyen, aki - ahogy egyik hívőnk a napokban fogalmazott - a mostani zsinati folyamatunkban “egyházközségünk jövőképét meg tudja majd szülni a plébánossal egységben, mert felvállalja a szülés fájdalmait”.

Úgy legyen! Isten vigye végbe a jót, amit elkezdett bennetek.

*Még három napig plébánosotok,
Sajgó Szabolcs SJ*

WEÖRES SÁNDOR

FŰ, FA, FÜST

Özönvíz-táj ez, tág és szédítő,
a kőkorszaknál ősbibb az idő,
emlékezés sem kísér az uton -
Ekkép mesélték, csak innen tudom:
mikor pelenkám volt még és dadám
s a Hold kezemnél ült az almafán,
az «ee-ee» és «papa-mama» után
az első, amit kimondott a szám:
«fü, fa, füst».

Ugy tűnik, mintha látnám-hallanám:
fölöttem süt víg napocska-nyám,
a dajkával kis kocsiiban tolat
engem, reménydús fiatalurat
s oly fontos, mint nagy dörgeteg beszéd,
mitől országok esnek szertesztét,
és véres lesz a pusztá és a rét,
hogymondom e szent varázsigét:
«Ffü - ffa - fjtt -»

Fogatlan szájjal tátogattam és
érzés nélkül jött sírás-nevetés,
a sorsom nem volt könnyű vagy nehéz,
multat s jövőt még nem festett az ész,
idő nem volt, csak az örök jelen,
mely, mint a pont, kiterjedéstelen
s mert kezdettelen, így hát végtelen -
mi áll, vagy mozdul, minden névtelen,
fü, fa, füst.

A tarka egység részekké-szakadt,
rámzúdult a külömbőség-áradat.
Képzeld faágakat: mindegyiken
sok két- és hárommagvu tok terem:
így lett lassacskán mindennek neve
párjával: tej-víz, fehér-fekete,
kéz-láb, huszár-baka, fésű-kefe
s hármásban: elefánt-zsiráf-teve,
fü-fa-füst.

Óriások közt telt az életem,
a vállukig sem ért föl a kezem.
És egy nap - tisztán emlékszem reá -
nem fértem állva az asztal alá.
Lejjebb ereszkedett a mennyezet
és kezem-lábam megszélesedett.
Ahogy én nőtem, úgy kisebbedett,
de napjaimnak kedvesebbje lett
fü, fa füst.

Sorsom huszonnégy esztendőtt lerótt,
még végigélnék néhány-milliót:
hasztalan vággyal nézem a jövőt,
gyerek áll így a más-cukra előtt.
De a kevés is jobb, mint semmi se,
az élet szép, csak bánni kell vele
s ha félrebillen kedvem kereke,
helyrezökkenti a varázsigé:
fü, fa füst.

Szép a való! szebb, mint minden mese,
kár, hogy mindünknek hűtlen kedvese.
Azért van mind a tétlenség s a tett,
hogymopultabban lásd a végedet.
Kinn ülök most a híg téli napon,
mint aranya körében Harpagon
s ha mennem kell majd: tenger vagyonom
bucsuzóul még összeszámolom:
fü, fa, füst.

The Coffee Mill Restaurant 50 éves!

*Minden nap nyitva:
Délelőtt 11-től este 10-ig
Pénteken-szombaton: éjfél-ig
Élőzene: péntek, szombat,
vasárnap este*

*99 Yorkville Ave. Toronto, ON
416 920 2108
www.coffemillrestaurant.com*

**DUNA
WORLD
RÁDIO**

A szülőföld hangja.

Műholdas vétel:
Galaxy 25, 97°ny, 11867 MHz
Web stream:
www.dunaworld.hu

ORMAY GABRIELLA: AZ ÉRTŐL AZ ÓCEÁNIG

Az Értől az Óceánig
Egy asszony élete egy tragikus korban

Egy Erdélyben született fiatalasszonyról szól a könyv, aki mint önkéntes ápolónő végigéli a II. világháború viszontagságait.

**5 Concorde Pl. Suite #3301
Toronto, ON
M3C 3M8 Canada**

**„A PÉNZ NEM MINDEN,
DE JÓ HA VAN”**

Tapasztalatom szerint, a gazdaságilag független emberek kevesebbet aggódnak a piac és az élet ingadozásai miatt. Átfogó pénzügyi tanácsadással segíték Önnek lelki nyugalma és vagyoni biztonsága megvalósításában.

Gábor László Vaski, CFP, B.Mus.
Senior Financial Consultant
390 Brant Street Suite 600,
Burlington, ON L7R 4J4

Investors Group
SOLUTIONS BUILT AROUND YOU™
Investors Group Financial Services Inc.

Tel: 905-333-3335, or 1-888-467-8844 (toll free)
Fax: 905-333-3559
e-mail: gabor.vaski@investorsgroup.com
www.investorsgroup.com

- ▶ BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS
- ▶ NYUGDÍJBEFEKTETÉS
- ▶ ADÓTANÁCSADÁS
- ▶ JELZÁLOGKÖLCSÖN
- ▶ BIZTOSÍTÁS*
- ▶ KÉSZPÉNZ KEZELÉS
- ▶ HAGYATÉK,
VÉGRENDELET TANÁCSOK
- ▶ BRÓKER SZOLGÁLTATÁSOK

TM Trademarks owned by Investors Group Inc. and licensed to affiliated corporations
* Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc.
Insurance License sponsored by The Great-West Assurance Company
** Brokerage services offered through Investors Group Securities Inc.

**Cristal
Opticians**

Bring in your eyeglass prescription and you get free single vision plastic lenses when you purchase your frames from one of the thousands in our great selection. "Limited time offer. Some restrictions apply."

Catherine Szabó, Optician

**Beszélek magyarul
Kedvezményes árak minden szemüvegre**

Eye Exams Available

**\$90
off one pair**

**\$180
off two pairs**

2643 Yonge Street, Toronto, Ontario, tel.: 416 222 8146

MAGYAR NAPLÓ

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

**Az egyetlen szépirodalmi folyóirat
a DIGITALSTAND-on!**

A Magyar Napló elektronikus formája már a www.digitalstand.hu webáruházban is elérhető!
A digitális folyóirat tartalma teljes egészében megegyezik a hagyományos lapszámokéval.

Digitális lapszám vásárlása: 390 Ft

Digitális előfizetés

12 hónapra: 3960 Ft (12 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

6 hónapra: 1980 Ft (6 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

3 hónapra: 990 Ft (3 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

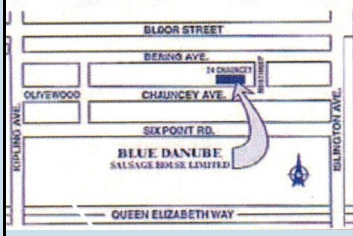
(Az árak az Áfá-t tartalmazzák.)

**Fedezze fel a digitális újságolvasás előnyeit! Ha a Digitalstandot választja, a Magyar Napló
mindig Önnél lesz, ráadásul kedvezőbb áron, mint korábban bármikor!**

BLUE DANUBE SAUSAGE HOUSE LIMITED

Igazi magyaros jóízű friss hentesárúk
Finom házi sütemények
Magyar áruk bőséges választéka
Szeretettel várja Önöket a Balega család

24 Chauncey Ave.,
Etobicoke, ON M8Z 2Z4
Tel: (416) 234-9911
Fax: (416) 234-9122
bluedanubesausagehouse.com

A torontói magyar közösség emlékönyve

1938 - 2011

History of Toronto's Hungarian Community

szerkesztette

Dancs Rózsa

Ára: 38:00 CA\$. Hívja: 416 491 4631

nemzeti regiszter

Ünnepi szónokunk

Matuska Márton

Bethlen Gábor- és
Táncsics-díjas
író, újságíró,
történész

Temerin

ÁLLAMALAPÍTÓ SZENT ISTVÁN ÜNNEPE

Torontóban, a Szent Erzsébet Katolikus
Templom Halljában

2013. augusztus 25-én d.u. 3:30 órakor

Mindenkit szeretettel hívunk szent ünnepünkre

Dancs Rózsa, a Kanadai Magyarok Országos
Szövetsége kulturális alelnöke

Ünnepi műsor

Jókai Anna:
Én, Szegény Sugár
Anna

Bálint Márta

Magyar
Örökségdíjas
budapesti
színművész

Bóbita

Gyermeklap

Végre itt a BÓBITA!

Mami, tudod mi van benne?
Vers, játék és sok-sok mese!
Nyelvtörő, rejtvény, színezők,
Találós kérdések, kifestők!
Édesanyám, kérlek nagyon:
Legyen az én gyermeklapom!

B
Ó
B
I
T
A

Magyar-Angol Kulturális Folyóirat Hungarian-English Cultural Magazine

KALEJDOSZKÓP ALEIDOSCOPE

"Nincs más hazra, csak az anyanyelv..."
(Márai)

15 éve indult el

Észak-Amerika egyetlen kétnyelvű,
kimagasló színvonalat követő kulturális folyóirata

Szervátiusz Jenő-díjjal kitüntetett lap

Az összmagyarság irodalmi, kulturális,

tudományos munkásságára odafigyelő folyóirat

15
ANNIVERSARY

Főszerkesztő: Dancs Rózsa

Felelős kiadó: George Telch Kalejdoszkóp Publishing

www.kalejdoszkop.com rozsadancs@yahoo.ca

Tel: 416-491-4631

Megrendelhető: 416 491 4631